Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciurI:
în Viena: M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Dannebcr, în Budapesta: A. V. Goldberyerg, Eckstein Bernat: în Bucuresci: Agence Havas, Succursale de Roumanie; în Hamburg: Karolyi & Liebmann.
Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. seu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔR DE DUMINECĂ 9)

„Gazeta“ iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şese lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România si străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Tergul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 50.—Anul LIX. Braşov, Duminecă, 3 (15) Martie 1896.

Tóte se rĕsbună în lumea acésta.

Sĕptĕmâna acésta a fost érăşĭ de mare învĕţătură pentru cei ce se închinau până acuma la idolĭ, fără sĕ se întrebe, prin ce au meritat aceştia sĕ fiă adoraţĭ de ei.

Tóte se rĕsbună în lumea acésta. Şi vechiul proverb românesc dice, că cu minciuna poţĭ prândi, dér de cinat nu poţĭ cina.

Aşa s'a întêmplat şi cu cei ce mai erĭ, alaltăerĭ strigau în largul lumei, că ei şi numai ei sunt naţionaliştii cei marĭ, că ei şi numai ei sunt adevĕraţĭ şi sincerĭ luptătorĭ şi că toţĭ ceilalţĭ bărbaţĭ încărunţiţĭ în serviciul causei sfinte a neamului lor nu sunt, decât nisce ómenĭ slabĭ şi gata sĕ-şĭ vêndă neamul pentru un blid de linte.

Au dus'o cât au dus'o aceştĭ fanfaronĭ cu minciuna, cu vicleşugul, cu intrigele şi cu fariseismul lor, dér în cele din urmă li-s'a înfundat.

Şi însu-şĭ pĕcatul lor a fost, care 'i-a dat pe faţă şi 'i-a arătat publicului românesc în tótă goliciunea lor. Ridicaţĭ mai mult prin órba întêmplare în rêndurile conducĕtorilor de frunte, cutezanţa lor a ţinut pas cu îngâmfarea lor, care crescea mereu cum crescea şi reclama, ce li-o făcea diarul „Tribuna“, ce din nenorocire pentru causa nóstră era nu numai fărmecat de ei, dér se afla chiar în mânile lor.

De-odată însĕ s'a pus capĕt acestor reclame şi uneltirĭ, ce le făceau prin diarul, care se lăuda a fi *singurul* organ al partidului naţional român. „Tribuna“ s'a luat din mâna companiei Slavicĭ-Brote. Cum s'a petrecut lucrul acesta e cunoscut. Asemenea scim şi ce urmărĭ a avut.

Cérta dintre membrii comitetului, pe care o aţîţaseră aşa dişii „exilaţĭ“ din Bucurescĭ, adecă cei trei membri ai comitetului, carĭ s'au refugiat în România, nu putea sĕ nu se resfrângă şi asupra lor. Şi étă că s'a întêmplat o ruptură şi între cei trei refugiaţĭ.

Tótă sĕptĕmâna acésta colónele „Tribunei“ şi ale gazetelor oposiţionale din România au fost pline cu articulĭ de ai d lui Aurel C. Popovicĭ, prin carĭ acesta descopere, că compania Slavicĭ-Brote-Bianu a uneltit pe sub ascuns pentru ca Românii din Ardeal şi Ţéra ungurécă sĕ fiă amăgiţĭ de-a părăsi programul naţional şi de-a se face, ca şi Saşii din Ardeal, slugile lui Banffy.

Nicĭ mai mult, nicĭ mai puţin. Aşa o spune negru pe alb Aurel Popovicĭ, care până acuma a stat în cea mai strinsă prieteniă cu ei.

Incă la începutul iernei, Popovicĭ a subscris împreună cu Brote şi cu Albini acea circulară, ce-a figurat aicĭ pe la conventicule şi în care, cum scim, „exilaţii“ au aţîţat în contra comitetului. Aurel Popovicĭ declară acum, că a fost amăgit de Brote a crede, că într'adevĕr Dr. Raţiu cu soţii sĕi ar vrea sĕ-o cârnéscă în tabĕra lui Banffy, dér în cele din urma s'a convins, că acésta nu era în faptă decât planul ascuns al lui Brote şi că acesta în ascuns voia sĕ pregătéscă o conjuraţiă, care la comanda lui sĕ taie gâtul programului naţional şi sĕ ne dea astfel legaţĭ în mânile lui Banffy.

Ţi-s'ar părea, că cetescĭ o poveste din o miiă şi una de nopţĭ. Un cavaler de taie-fugă ca Eugen Brote cu vr'o câţĭ-va aderenţĭ neînsemnaţĭ fanatisaţĭ prin laudele ne meritate, ce i s'au adus lui şi ce li-s'au adus şi lor în „Tribuna“, şi amăgiţĭ al crede „năsdravĕn“, un astfel de cavaler sĕ fi putut sĕ facă din noi Românii Ardelenĭ, Bănăţenĭ şi Ungurenĭ peste nópte neómenĭ? — acésta dĕu nu i-o credem d-lui Aurel Popovicĭ, nicĭ atuncĭ, când ni-ar dovedi, că la spatele lui stă Sultanul dela Ţarigrad.

Bine a făcut şi face cu tóte acestea d-l Aurel Popovicĭ, că rupe masca de pe faţa acelui laş fariseu, care, până când încă se putea preumbla pe podul minciunilor din Sibiiu, tăia şi spêndura în „Tribuna“ lui pe toţĭ ómenii noştri cinstiţĭ şi harnicĭ, declarându-i de trădătorĭ ai neamului.

Bine face că dă pe faţă tóte mişeliile, şi că ne arată, că acel Eugen Brote, atât de mult lăudat de uneltele sale vremelnice, a umblat în adevĕr cu planul de a înfiinţa aicĭ în Ardél un diar român guvernamental, care sĕ stăruie pentru împăcăciunea cu Banffy, cum o propune Slavicĭ, vestitul idol al lui Gligore Sima a lui Iuon.

Bine face că descopere planul, după care aceştia erau cei ce în adevĕr voiau sĕ înfiinţeze partidul „moderaţilor“, care sĕ facă trebu-rile Ungurilor, însĕ nu stăruind pe faţă şi în mod cinstit, ci uneltind în ascuns şi vrênd sĕ înşele lumea.

Căcĭ trebue sĕ se scie odată pe care parte era adevĕrul şi buna credinţă.

Revista politică.

Saşii şi mileniul. Diarele din Budapesta şi Cluşiu aduseră dilele din urmă scirea, că cu ocasiunea sĕrbărilor milenare, în Maiŭ c. publicul adunat în Budapesta va avé rara şi interesanta ocasiune, de-a vedé o adevĕrată *nuntă ţĕrănéscă săséscă.* La nuntă s'au însciinţat până acum 100 de participanţĭ, şi părechea tineră, care se va cununa, este din ţinutul Sighişórei. In 12 Mai părechea mirilor va încheia căsĕtoria civilă în satul clădit pe teritorul esposiţiei milenare; după acésta convoiul de nuntă va merge la biserica evangelică din mijlocul satului şi acolo va îndeplini ceremonia cununiei un preot evangelic. De aci noii căsĕtoriţĭ împreună cu óspeţii vor merge însoţiţĭ de musică la „ciarda“ aşa numită din Dobriţin, unde va fi ospĕţul, ér séra va fi în sala cea mare a esposiţiei balul dat în onórea noilor însurăţei. „Siebenb. D. Tagblatt“ dice, că nu se póte, ca un preot evangelic sĕ îndeplinéscă la esposiţiă o ceremoniă atât de seriósă, ca a cununiei. „Kronst. Ztg“. e fórte indignat asupra acestui lucru, şi declară, că nu póte crede, ca un preot săsesc sĕ-şĭ uite într'atâta de sine, încât sĕ dejoséscă ceremonia cununiei la un *act de comediă, la care sĕ privéscă Jidanii din Pesta.* — Noi din parte-ne nu putem decât sĕ observăm, că ar fi cel mai detestabil şi mai ruşinos lucru pentru Saşĭ, décă membrii de ai naţiunei lor, şi chiar şi un preot, ar fi în stare sĕ espună un act sânt, cum este cununia, rîsului şi batjocurei publicului adunat la o esposiţiă.

Contele Ferdinand Zichy în Viena. Alaltăerĭ s'a ţinut în Viena adunarea generală a reuniunei catolice „*Sf. Mihail*“ la care au luat parte cardinalii *Gruscha* şi *Schönborn*, nunciul *Agliardi* mai mulţĭ prelaţĭ, principĭ, aristocraţĭ austriacĭ, şi representanţĭ ai diferitelor reuniunĭ catolice. Contele *Ferdinand Zichy*, şeful partidei poporale din Ungaria, a mers anume la Viena, ca sĕ ia parte la acea adunare generală, şi când apărù în sala adunărei fù salutat din partea preşedintelui, prinţ *Carlos Clary-Aldringen,* printr'o alocuţiune, la care Zichy rĕspunse print'o vorbire mai lungă. In vorbirea sa Zichy accentuà *luptele catolicismului în Ungaria*, dér cu bucuriă declară, că simţĕmintele creştine-catolice sunt pretutindenĭ tot aceleaşĭ, şi de aceea nicĭ *nu esistă deosebire între dincóce şi dincolo de Leitha.* (Vii aprobărĭ)! Principiile greşite ale liberalismului modern au prins adênc rădăcinĭ, şi se manifestă prin *egoism*, *poftă de câştig*, *domnia unei naţiunĭ asupra celeilalte*, *desconsiderarea adevĕrului*, dér adevĕraţii creştinĭ trebue sĕ lupte contra acestora şi sĕ iubéscă şi pe ómenii de altă credinţă, *de altă rassă şi naţionalitate.* In fine contele Zichy aduse omagii Papei şi Monarchului, după care preşedintele societăţii îi mulţămi încă odată, că a ostenit la Viena, şi întréga adunare erupse în strigărĭ de „Sĕ trăéscă!“ la adresa Papei şi a Majestăţii Sale.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Ileana cu pĕrul de aur şi Leneş împĕrat.

Era odată o copilă mică, cu ochii vineţĭ şi cu pĕrul ca aurul.

Toţĭ îi diceau: Ileana cu pĕrul de aur.

Până era mică, toţĭ o aveau dragă, pentru că era fórte prietinósă. Făcêndu-se însĕ mai măricică şi âmblând la şcólă, căşuna numai supĕrare învĕţătorilor sĕi. Nu voia sĕ înveţe chiar nimic şi era aşa de leneşă, că în şcólă era tot-déuna cea din urmă şi 'n tótă diua rĕmânea închisă.

Şi gândiţĭ că doră îi părea rĕu de asta?

Dimpotrivă.

Când rĕmânea în şcólă singură, nu punea mâna nicĭ pe cărţĭ nicĭ pe acele de împletit, ci căsca şi se 'ntindea şi era fórte veselă, că póte sta aci, în loc sĕ fiă la mama, unde trebuia sĕ lucre tot felul de lucru prin casă.

Invĕţătorul şi toţĭ ómenii cu minte clătinau din capete, îşĭ frecau mânile şi diceau: „Ileana încă are s'o sfîrşéscă rĕu. Póte că va fi botezată încă odată şi atuncĭ 'i se va pune numele Ileana Cerşitórea, pentru că cu lenea ei uşor póte ajunge la cerşite“.

După ce se făcù prea bĕtrână de şcólă, a trebuit sĕ rĕmână la mamă-sa şi sĕ ajute la măturat, la derdicat şi la spălat. Acésta nu era de loc pe gustul ei. Cum eşia mamă-sa din casă, Ileana se lăsa de lucru, se întindea pe scaune, pe laviţe, séu chiar pe pămênt.

Intr'o di îi dise mamă-sa: „acum ascultă, ce-ţĭ voiŭ spune: eu mĕ duc la têrg, şedĭ şi împletesce dinaintea casei. Bagă bine de sémă, sĕ nu-mĭ lenevescĭ éră. Prin ciorapii tĕi te poţĭ uita ca prin ciur şi décă nu vei fi mai harnică, acuşĭ ai sĕ âmbli desculţă, că eu nu-ţĭ mai cumpér ciorapĭ noi“.

Mama plecà şi Ileana se aşedà dinaintea uşei. Ciorapul însĕ îi cădù din mână şi ea adormi.

Toţĭ ómenii, carĭ treceau pe drum, se uitau la ea, pentru că era fórte frumósă, pĕrul ei strălucia ca aurul. Mulţĭ steteau şi 'n loc şi diceau: „Pĕcat că e aşa leneşă“.

Pe drum trecù atuncĭ şi unul mai vesel, un băiat frumos, îmbrăcat într'o haină de catifea roşiă cu nasturĭ de argint. El, când vĕdù pe Ileana cu pĕrul de aur, dise: ei, ei, ce mai fetiţă! ei, ascultă, fa! scólă-te odată, se vĕd décă ai şi ochĭ limpedĭ!“ Ileana îşĭ frecà ochii şi întrebà nĕcăjită: „dér cine eştĭ tu, şi de ce nu-mĭ dai pace?“

„Eu sunt prinţul Vesel“.

„Asta n'o cred, rĕspunse ea, pentru că tu n'ai corónă“.

„Oho, drăguţă! acésta de obiceiŭ o port numai în buzunar. „Ecă-t'o! Drăgălaşă sculă!“

El rîse cu mulţumire, scóse din buzunar o hârtiă, în care era învĕlită coróna de aur şi... unul, doi, trei... i-o puse Ileanei pe cap.

„Ca şi când ar fi făcută anume“, dise el, şi bătea în palme.

„Scii ce? îmĭ place de tine. Vréi sĕ mergĭ cu mine şi sĕ-mĭ fiĭ prinţesă? Impĕrat nu sunt încă, locuesc însĕ în palat la mama mea împĕrătesa“.

Ileana cu pĕrul de aur privì la el şi întrebà: „cine e mamă-ta?“

„Tu nu o cunoscĭ?“ strigà el cu mirare, „pe mama o cunosc toţĭ. Numele ei este împĕrătésa Munca!“

„Urît nume, dise Ileana, nu vréu sĕ te iau de soţ“.

„Imĭ pare rĕu, rĕspunse el supĕrat. Tu-mĭ placĭ, şi décă nu te pot avea soţiă, nu mĕ voiŭ însura nicĭ-odată. Dér sci tu cât e de frumos la noi? Fiind-că lucrăm, noi suntem tot-déuna veselĭ, ér eu sunt cel mai vesel dintre toţĭ“.

„Dér ce lucraţĭ voi?“

„Noi facem tot felul: haine, carĭ te încăldesc aşa bine; paturĭ, carĭ sunt aşa moi; pânĭ, carĭ sunt mai gustóse, de cât orĭ care altă pâne. Ei! nu fi próstă, vino! Bine ca noi, nu trăesce nime“.

„Dér nu pregătiţĭ voi şi ceva mai ales?“ întrebà Ileana. Hârtia, în care era învĕlită coróna, mirosia a ciocoladă.

„De sigur, facem şi d'asta. La ciocoladă trebue mai multă ostenélă“.

„Atuncĭ mai bucuros o mănânc neisprăvită.“

„Tu nicĭ idee n'ai de ciocoladă; la început este amară, de nu o poţĭ mânca de loc.“

„Décă-i aşa, nicĭ nu o mănânc nicĭ

Antisemiţii şi Badeni. Ministrul-preşedinte austriac, contele *Badeni*, se află de present în mare încurcătură. Organul oficios al antisemiţilor din Viena a declarat adecă alaltăerĭ, că partidul antisemit nicĭ-decum *nu renunţă la alegerea lui Dr. Lueger* ca primar al Vienei, şi ascéptă hotărît, ca acesta sĕ fiă întărit de Monarch. Acum Badeni — în urma enunciărilor făcute cu ocasiunea alegerilor trecute, că adecă el (Badeni) nicĭ-odată nu se va învoi, ca Lueger sĕ fiă întărit — va trebui sĕ abdică, séu, călcându-şĭ cuvêntul, va fi silit sĕ-şĭ dea învoirea la întărirea lui Lueger. Astfel Badeni este în mare încurcătură, din care nu se póte sci, cum va ieşi.

Situaţia în Italia. Am descris pe larg Dumineca trecută desastrul, pe care l'au suferit Italienii la Adua. Sĕptĕmâna acésta nu s'a petrecut în Italia eveuement mai însĕmnat decât *schimbarea ministerului*. Cabinetul *[Cri]spi* a cădut, şi în locul lui a venit un alt cabinet în frunte cu marchizul *Rudini*. In Africa însĕ stau rĕu lucrurile pentru Italienĭ, deóre-ce armata regelui *Menelik* se tot apropiă de coloniile, carĭ au mai rĕmas în mânile Italienilor. Şi acum nu numai Menelik năvălesce asupra armatei italiene, ci şi cetele *Dervişilor* din Ostul Africei, carĭ conform depeşelor mai nouĕ, înaintéză sub conducerea lui *Osman Digma* spre oraşul *Kassala*. Generalul *Baldissera*, noul comandant suprem al trupelor italiene din Africa, ce e drept, arată mult curagiu, şi afirmă, că până acum nu e de temut, cu tóte că duşmanul mereu se apropiă. Deja timpul cel mai apropiat va dovedi însĕ, că óre va puté el resista séu nu, armatelor abessiniene, şi că peste tot va fi óre Italia în stare sĕ mai ţină ocupată şi măcar o parte din Abessinia? Generalul *Baratieri*, fostul comandant al armatei italene din Africa, care a suferit un desastru atât de cumplit, a sosit Miercurea trecută în Massauah. Se dice, că este fórte deprimat, şi recunósce că a lucrat într'un moment de nebuniă şi de slăbiciune, dér dice, că este gata a trage orĭ-ce consecinţe a faptelor sale. Miercurĭ nóptea s'a îmbarcat pe o naiă, care'l duce la Neaoplea, şi el este păzit di şi nópte de doi oficerĭ, ca nu cum-va sĕ se sinucidă. Generalul italian *Ellena*, care se află în spitalul din Massauah, avênd douĕ rane, a dis, că causa înfrângerei trupelor italiene este, că cele trei brigade n'au atacat de-odată pe inimic, ci numai în rĕstimp de câte 2 şi 4 césurĭ. De altmintrelea, terenul de atac era aşa de nefavorabil, încât, cât de bine sĕ fi fost conduse trupele, şi sĕ fi fost chiar de trei orĭ mai numĕróse, nu puteau isbuti. Décă nu era brigada de reservă, care sĕ pună stavilă năvalei călăreţilor aşa numiţĭ „Galla“, Italianii ar fi fost cu toţii măcelăriţĭ. Soldaţii italienĭ, dice el, au arătat în acésta bătăliă însuşirile cele mai frumóse militare, decĭ vitejia lor ar fi meritat o rĕsplată mai bună.

Contele Goluchowski la Berlin.

Tóte cercurile politice europene sunt preocupate acum de visita, pe care contele *Goluchowsky*, ministrul de esterne al Austro-Ungariei, o face la Berlin prinţului de *Hohenlohe*, cancelarul Germaniei. Sub motivul, că ministrul Austro-Ungariei trebue sĕ întórcă şefului guvernului german o visită ce acesta 'i a făcut la Viena, contele Goluchowski a plecat la Berlin, dér faptul, că acest act de politeţă se îndeplinesce a doua di după *desastrul Italienilor în Abessinia* îi dă un caracter politic pronunţat, pe care organele oficióse de ambele ţĕrĭ aliate nicĭ nu-l contestă.

Se scie, că înfrângerea armatei condusă de generalul *Baratieri* a produs, mai cu sémă în Francia, credinţa, că Austria şi Germania *vor rupe, séu cel puţin nu vor mai prelungi tratatul de alianţă cu Italia*. Călĕtoria contelui Goluchowski este decĭ pusă în legătură cu cestiunea acésta, şi diarele francese, în dorinţa de a slăbi puterea morală a triplei alianţe, rĕspândesc scirea unei rupturĭ între Puterile centrale.

Aşa, „*Le Figaro*“ se crede bine informat declarând, că esistă seriόse divergințe de vederĭ între Germania şi Austria în privinţa triplei alianţe, că Austria ar fi gată sĕ susţie pe aliata sa Italia ca şi în trecut, dér că Germania face reserve.

„*Norddeutsche Allgemeine Zeitung*“ însĕ declară categoric, că visita contelui Goluchowski nu are nicĭ o legătură cu evenimentele din Abessinia, şi adaogă, că Suveranĭ, ca împĕraţii Wilhelm şi Francisc Iosif, nu ar fi capabilĭ sĕ discute măcar décă alianţa cu Italia trebue séu nu, sĕ se menţie, acum când Italia suferă loviturile nenorocirei. „*Vossische Zeitung*“ nu contestă, că visita contelui Goluchowski are un caracter politic de mare însemnătate, dér adaogă, că tocmai pentru că visita coincide cu desastrul din Adua, ea îi măresce însemnătatea, căcĭ dovedesce cu ostentaţie, că tripla alianţă e solidă şi se consolidéză şi mai mult. „*Berliner Tageblatt*“, un diar independent, dice, că décă intrevederea între prinţul de Hohenlohe şi contele Goluchowski nu ar avea alt resultat decât confirmarea, că tripla alianţă esistă, acésta ar fi deja un avantagiu de nepreţuit în momentul actual.

Tot aşa de categoric se pronunţă şi pressa din Austria. Oficiosul ministerului de esterne din Viena, „*Fremdenblatt*“, scrie următórele: „Călĕtoria contelui Goluchowski la Berlin va oferi din nou prilej, spre a documenta organismul viu al triplei alianţe şi a scóte la ivélă intimele relaţiunĭ de reciprocitate ce esistă între membrii ei. Prin călĕtoria contelui Goluchowski la Berlin lumea se va convinge din nou, că statele triplei alianţe au interese comune şi faptul acesta singur are în urma evenimentelor din dilele din urmă de sigur o valóre destul de mare“.

Contele Goluchowski a sosit în Berlin Marţĭ séra şi a fost primit de tóte cercurile politice de acolo în modul cel mai prevenitor. Impĕratul *Wilhelm* l'a primit de douĕ orĭ în audienţă şi l'a invitat la un prând de curte. Contele s'a întreţinut dilele trecute de mai multe orĭ cu cancelarul german, prinţul *Hohenlohe*, şi cu alţĭ politicianĭ germanĭ de frunte, a făcut visite ambasadorilor străinĭ, şi peste tot s'a esprimat, că *între Viena şi Berlin domnesce cea mai bună armoniă şi înţelegere.*

Prigonirea ţĕranilor noştri.

Coroiŭ-Sânmărtin, 11 Martie 1896.

Stim. D-le Redactor! Mi-se pare, că şirul prigonirilor nu o sĕ mai înceteze nicĭ decât. Ne-au mâhnit şi întristat până în suflet prigonirile pornite în contra celor 7 bravĭ conducĕtorĭ ai noştri, carĭ au avut curagiul de a subscrie şi publica „Manifestul“; apoi vêrf li-au făcut cei dela înalta oblăduire ungurésca-jidovéscă cu cei 42 bărbaţĭ, femei, ba pare-mi-se şi copii, traşĭ înaintea judecăţii lui Pilat din Alba-Iulia pentru nisce simple manifestărĭ de bucuriă şi póte şi întristare, după-ce trecură de atuncĭ mai doi anĭ de dile.

Despre un cas ca şi acesta îmĭ permit şi eu a Vĕ raporta de prin ţinutul Tĕrnavei micĭ. Anume esistă o comună pe malul Tĕrnavei micĭ, *Coroiŭ-Sânmărtin*, împopulată mai tot de Maghiarĭ şi încă pui de „nemeşĭ“, şi câţĭ-va Domnĭ proprietarĭ mai mărişorĭ, firesce tot rĕmăşiţe de-ale lui Tuhutum-Atila. Printre aceştia se află şi vre-o 40 familii românescĭ; în fruntea lor este bravul cantor *Mihailă Vintilă*, la a căruia stăruinţă vre-o 11 Românaşĭ au prenumerat „Gazeta de Dumineca“, „Fóia Poporului“ şi „Revista Orăştiei“ şi cu acestea îşĭ petrec în Duminecĭ şi sĕrbătorĭ.

Acum doi anĭ, vre-o 7 inşĭ au avut o convenire şi petrecere socială într'o séră la ospĕtăria din comuna lor; la acéstă petrecere amicală şi frăţéscă a lor a luat parte şi un puiŭ de nemeş. Românaşii mei au pretins, că la acésta petrecere sĕ se vorbéscă şi cânte numai românesce. La asta puiul de viperă încă s'a învoit. Au petrecut împreună, au cântat mai multe poesii şi au discutat despre una şi despre alta. Tóte au mers în armoniă şi dragoste.

Dela un timp însĕ, cine scie ce i-au sărit pe sub nas puiului de „nemeş“,*) că începe la certă şi dispute neplăcute. Intr'aceea petrecerea se împrăştie între órele 9—10, fără leac de sgomot.

Dér ce sĕ vedĭ? Peste câte-va dile se pomenesc Românii, că *sunt citaţĭ la fisolgăbirĕu în Elisabetopole, ca tulburătorĭ* de linisce publică în timp de nópte. Aci sunt tractaţĭ chiar după spiritul lor asiatic, înjuraţĭ, huiduiţĭ şi batjocoriţĭ aşa sci, după cum mai bine se sciu produce corturarii. In fine **le dictéză o pedépsă de câte 50 fl. la unul.** Cârciumarul jidan, póte pentru-că n'a fasionat strîmb şi apăsător asupra Românilor, a fost şi el pedepsit cu 50 fl.

E de însemnat, că dela întêmplarea acésta, casa bravului cantor M. Vintilă *a fost sub pază mai bine de o lună de dile în timp de nópte de gendarmĭ, carĭ şedeau ascunşĭ prin grajdul şi şura lui*, ba *şi preoţilor din vecinătate le era oprit a-l mai cerceta.*

Sĕ vin acum éraşĭ la obiect. Românaşii noştri nu s'au supus sentinţei jupânului solgăbirĕu, ci au făcut recurs la vice-şpanul nenorocitului comitat al Tĕrnavei micĭ, dér „Măria Sa“ a lăsat la loc şi a aprobat judecata fisolgăbirĕului. Acum ce sĕ facă? Au apelat la cinstitul ministeriu din Iuda-Palestina şi acum în iérnă li-a venit resoluţiunea dela ministrul de interne, că *sunt scutiţĭ de pedépsa dictată de fisolgăbirĕul şi vice-şpanul.* Póte i-a fost ruşine şi ministrului, ca pentru o biétă petrecere sĕ-i globéscă aşa aspru. Dér totuşĭ sunt persecutaţĭ acei Românĭ şi urmăriţĭ le sunt toţĭ paşii lor.

N. M. Tĕmpăhăzanul.

O rĕscólă de ţĕranĭ în România.

Sâmbăta trecută ţĕranii din comuna Poiana, judeţul Dolj din România, se resculară contra proprietarului *Marincu*. „*L'Indépendance Roumaine*“ conţine următórele amănunte asupra acestei rĕscóle:

Poiana este un sat mare locuit de peste o miiă de familii, dintre carĭ cea mai mare parte sunt de origine bulgară şi sĕrbă. Satul e aşedat pe proprietatea cu acest nume, care a aparţinut familiei *Obrenovicĭ* şi care adĭ se găsesce în mânile d-lui *Marincu.*

In mijlocul satului se ridică o frumósă casă de proprietar, care a servit câteva dile de gazdă Regelui pe vremea rĕsboiului din 1877.

Locuitorii acestui sat sunt în general

*) Cine l'a băgat între Românĭ, ca sĕ le facă nĕcas? — *Red.*

---

nu vréu sĕ-ţĭ fiu prinţesă, décă tu trebue sĕ tot munceştĭ. Etă-ţĭ coróna îndĕrĕpt“.

Cu lene se întinse éră jos, închise ochii şi durmi mai departe. Prinţul însĕ plecă supĕrat, pentru că-i era drag de Ileana.

După ce s'a întors el éră în palat la mamă-sa, ea vĕdêndu l aşa supĕrat îl întrebă: că ce-i lipsesce?

Atuncĭ îi povestì el tóte, îi spuse şi cât de dragă are pe Ileana cu pĕrul de aur, adăugênd, că altă nevastă nu-şĭ va lua nicĭ-odată.

Impĕrătésa stete îndelungat pe gândurĭ, apoi dise: „eu ştiu un mijloc, prin care poţĭ căpĕta pe fata cea frumósă şi leneşă. Lasă-te în grija mea“. Ea se sculà, îşĭ negri faţa şi mânile, luà alte haine şi schimbându-se în o babă bĕtrână, mergea rădimându-se pe cârjă. Astfel eşì din împĕrăţia ei.

Şi merse, merse, cale îndelungată, până ajunse în altă împĕrăţiă, în care se afla un palat minunat, din marmoră albă. In palatul acesta locuia un împĕrat, cel mai leneş om din tótă lumea, numit Leneş împĕrat.

Acesta, cât e diua de mare, şedea într'un jeţ pe perinĭ moi. Mâncarea trebuia sĕ i-o bage alţii în gură.

Din palatul lui el nu eşise nicĭ-odată, pentru că, ca sĕ mérgă, era cu mult prea leneş, ér de călărit şi de âmblat cu trăsura, cine-i pomenia, cu mórte era pedepsit.

El avusese o împĕrătésă fórte bună şi frumósă. Acésta însĕ murise de urît, findcă el cerea, ca soţia lui sĕ fiă întocmai ca el, ceea ce ea n'a fost în stare...

Ministrii lui, carĭ cârmuiau împĕrăţia după placul lor, ar fi dorit tare, ca împĕratul sĕ se însóre éră. Acesta însĕ nu voia sĕ scie nimic de însurătóre, dicênd, că décă nu-şĭ găsesce una leneşă ca el, şi-ar lua numai o sarcină.

Despre împĕratul acesta audise împĕrătésa Munca.

„Acesta ar fi potrivit cu Ileana cea cu pĕrul de aur, îşĭ gândea ea, şi bătù la portă. Portaşul eşì şi o întrebà, că ce vrea?

„Vréu sĕ vorbesc cu împĕratul“.

„Óre n'ai minte, mămucă? Au nu sci că împĕratul nu vorbesce mai nicĭ-odată? Tocmai acum îşĭ face al cincilea somnuleţ de amédĭ“.

„Atuncĭ chiamă-mĭ cel puţin pe ministrul lui, ca sĕ pot descoperi acestuia, ceea ce am sĕ-i spun“.

Fù chiămat ministrul, care veni fórte cătrănit, din causă, că-l conturbase. „Ce vrea femeeă?“ întrebà el aspru.

„Eu sciu o femeiă, care s'ar potrivi cu împĕratul, rĕspunse bĕtrâna; am găsit o fată mai leneşă, de cât el“.

„Mama dracului!“ strigà ministrul, pentru că el înjura în tot chipul, când nu era împĕratul de faţă. „Unde-i astă copilă minunată?“

Bĕtrâna îi povesti acum despre Ileana cu pĕrul de aur şi promise că, décă împĕratul o va lua de soţiă, ea sĕ va duce la satul ei şi va aduce-o d'acolo. Drept rĕsplată cerea sĕ-i dea o slujbă în curtea palatului.

„Da, rĕspunse ministrul, „décă vréi sĕ frecĭ treptele, sĕ tai lemnele mĕrunt şi sĕ aducĭ apă — slujba asta o poţĭ căpĕta“.

Cum se deşteptă împĕratul, ministrul îi povesti despre bĕtrâna şi despre Ileana cu pĕrul de aur. Impĕratul închise ochii — ceea ce însemna atâta, cât: „da! mĕ învoesc“, deórece el vorbia numai la ocasiunĭ sĕrbătorescĭ.

Şi bĕtrâna o luà la drum, ca sĕ aducă pe Ileana din sat. Aicĭ în sat era tocmai pe vremea cósei, toţĭ erau cuprinşĭ bărbătesce cu lucrul. Numai Ileana sta lângă drum şi durmia. Preste capul ei vêntul legăna o tufă de mure, pómele negre, cópte atêrnau aprópe până la pămênt. Când o vĕdù bĕtrâna zăcênd astfel — unica, care durmia, pe când toţĭ ceilalţĭ lucrau — îşĭ gândi în sine: asta de sigur este Ileana. Atinsă de un răm legănător, ea se tredì şi dise: „ah, ce sete m'a cuprins, bine ar fi sĕ am aceste mure cópte!“

„N'ai de cât sĕ întindĭ mâna după ele“, dise bĕtrâna.

„Asta e prea obositor“, rĕspunse Ileana şi zăcù mai departe.

„Se vede, că-ţĭ place aicĭ, sufleţelul mamei“, dise bĕtrâna pretinesce.

„Sĕ-mĭ placă?“ rĕspunse ea. „Nu, nu-mĭ place. Io-s o fată sĕracă şi trebue sĕ mĕ nĕcăjesc diua întrégă. Când aş fi bogată, un deget n'aş mişca“.

Atuncĭ împĕrătésa, arĕtând spre punga de banĭ, pe care o pusese ea în drum, dise:

fórte liniştiţĭ şi muncitorĭ, dér de câtâva vreme erau cam nemulţămiţĭ cu noul proprietar d. Marincu. Impinşĭ de primar şi de preotul satului, ţăranii s'au dus pe câmp Sâmbăta trecută, în numĕr de vre-o 400, şi s'au făcut stăpânĭ pe pămênturile proprietarului.

Ei se plâng, că locurile pe care li le-a dat proprietarul sunt prea nisipóse şi improprii pentru cultură şi cer altele pe care vor sĕ le ia cu sila, décă li-se refuză.

Autorităţile fiind vestite, primul procuror din Craiova s'a dus la faţa locului însoţit de sub-prefect şi de comandantul gendarmeriei rurale. Dér cu tóte că până acum ţĕranii n'au făcut nicĭ un act de violenţă, au refuzat în mod hotărît de a se retrage până nu vor primi satisfacţiă. In faţa acestei resistenţe, guvernul a dat ordin procurorului general din Craiova sĕ mérgă la Poiana asistat de un batalion de infanteriă din Calafat.

Acest ordin s'a dat alaltăerĭ; de atuncĭ nu mai avem altă noutate decât că d. Stolojan, ministru de interne român, a plecat la Craiova cu gândul de a merge la Poiana.

Scrisorĭ dela ţĕranĭ.

Chichinda mare, Martie 1896.

Domnule Redactor! Io vĕ scriu după o petrecere cu joc, ce au dat'o coriştii din Banat-Comloş la compatrioţii noştri Sêrbĭ din Chichinda mare în 2 Februarie 1896.

Insĕ o întrebare, că cine ne-a întrunit la claltă a ne înfrăţi şi sĕ ţinem petrecerea acésta? — Un adevĕrat Român din Constanţa, anume *Vasilie Filimonescu*. El de prin 1 Noemvre şi-a luat un ducheun (boltă) pe chiriă, şi şi astădĭ este cu mere acolo şi vinde în oraş, căcĭ el le aduce de prin Ardeal şi Ţéra ungurésca cu vagonul. Şi Vasilie are un vĕr al sĕu, care locuesce în Chichinda mare, şi ei doi s'au rugat de căpitanul oraşului, ca sĕ-ĭ slobódă a ţiné o petrecere românéscă la fraţii noştri Sêrbĭ. Şi căpitanul li-a primit cererea şi atuncĭ îndată Vasilie Filimonescu a făcut o învoélă cu coriştii, ca sĕ aibă el a patra parte din venitul curat, décă va fi, dér décă va fi pagubă, sĕ pună o parte Vasilie şi treĭ părţĭ coriştii.

Insĕ prin sală era întrebarea între public, că cine a adus pe aceştĭ Românĭ din B.-Comloş sĕ ţină la noi Sêrbii petrecerea acésta? Pe toţĭ Sêrbii îi audiau cum diceau în limba lor: „ala Vasilie, care vinde mere la noi, el i-a adus“.

Insĕ durere, căcĭ coriştii au umblat fără de cap, căcĭ au mers la concert fără de note, ér noi cu multe rugărĭ li-am căpĕtat note de prin ducheue. Au scos'o cum au putut la cale şi vĕdêndu-se ruşinaţĭ, căcĭ îi purta Vasilie de lanţ, nu au vrut a se înţelege ca sĕ împărţéscă venitul. Neavênd ei cap între ei, s'au pus toţĭ în telegile lor şi — drumul către casă! şi luĭ Vasilie nu i-ai dat nicĭ un ban din venit.

Vedeţĭ, D-le Redactor şi iubiţĭ cetitorĭ, ce se întêmplă décă umblă omul fără de cap. Coriştii au lăcomit ca sĕ tragă dela un om sĕrac, care li-a voit numai binele, ca sĕ le facă şi un nume frumos înaintea fraţilor noştri Sêrbĭ.

Insĕ ce a gândit cassarul coriştilor Ioan Chiroiu şi preşedintele Vichentie Chiroiu, frate bun cu cassarul, că lucrul acesta va rĕmâné baltă? Dér étă că acuma Vasilie i-a dat pe calea judecăţii şi se va vedé, care va rĕmâné cu lanţul de nas.

Aşa-e, D-le Redactor, neînţelegerile între noi; décă nu avem cap şi nu ne înţelegem noi între noi. Acum sĕ vadă strĕinii şi sĕ ridă, căcĭ umblăm prin judecăţĭ. Bine-'i aşa? — Ba nu e bine!

I. C. Comloşian.

Glogoveţ, Mart. 1896.

M. On. D-le Redactor! La noi în Glogoveţ stăm de tot slab cu învĕţăturile şi cu lucrurile bisericescĭ, că avem curator mare pe Teodor Mărginean, care câte nedreptăţĭ în comuna nóstră tóte printrênsul s'au făcut; că la noi nu ar fi avut aşa mare drept domnii, că nu au fost curţĭ domnescĭ, nicĭ făgăduĕ, dér el fiind şi la comitet, li-a ajutat tare, au luat din regale, ni-au amiruit cu dişma pe vii, că este un hameş, care numai se îmbogăţesçă pe sine vrĕ.

Că l'am avut casir şi pe 480 fl., — carĭ banĭ i-am avut daţĭ luĭ Ioan Aron, care a fost birĕu şi au pornit sătenii proces pentru ei şi pentru altele — el s'a dus şi a mărturisit, că acea sumă de banĭ s'a băgat în cheltuelĭ, şi pentru celelalte a dis, că sunt gata la biserică 22 de cărămidĭ, dér n'au fost, nicĭ nu sunt, numai a făcut de a pierdut averea comunei.

Şi aşa face şi cu averea bisericei, că noi avem averea numai în hârtii; ne spune, că atâtea şi atâtea obligăţiĭ avem, şi dic, că sunt şi banĭ gata, dér nu i-am vĕdut, nicĭ nu scim unde sĕ-ĭ căutăm, că e de mult curator şi nicĭ laudă nu a făcut la biserică, că nu-ĭ place sĕ scie ómenii ce este şi ce se speséză. Fără de aceea, a luat parte la o adunare ungurésca în 1892, când s'au dat banĭ la ómenii, carĭ au luat parte la ele, carĭ s'au ţinut pe la comitate. (Alegere de deputaţĭ dietalĭ? — Red.)

Eră învĕţător avem de aicĭ din sat, batĕr de nu l'am fi avut, că de pe partea învĕţăturii nu-ĭ vrenic nimic, că numai într'un an a fost învĕţător în Ghirb şi a fugit de-acolo şi nu şi-a depus esamenul cu copiiĭ. S'a tot sucit apoi a apucat în comuna nóstră, că a fost plată hotărîtă 300 fl., dér dênsul a lăsat pe mai puţin. Dér noi nu l'am ţiné bucuros nicĭ aşa, că are slabă învĕţătură de tot, şi şi ce póte, îi lene a-ĭ învĕţa pe pruncĭ. Il ţinem de silă numai, că tóte esamenele cu copiiĭ le-a avut slabe, ér în anul acesta n'a dat esamen de fel. Şi d-l preot Ioan Aron, ca director, nu ne prea ajută la bine, că este om móle; de apĕrat nu ne póte apĕra, mai curênd sare asupra nóstră când dicem ceva de învĕţătorul şi de curatorul mare. Aşa ei toţĭ treĭ sunt una.

Vĕdênd lucrul aşa, noi ne-am temut de rĕu şi am mers la d-l protop. Gheorghiu Bărbat în Blaşiu, şi l'am întrebat, când vine afară? Şi dênsul ni-a rĕspuns, că va veni când vine învĕţătorul dela miliţiă, că s'a fost dus ca sĕ scape de esamen. A şi scăpat, că d-l protopop nu a mai venit la esamen, şi noi, décă am vĕdut că nu mai vine, ne-am adunat vre-o câţĭ-va inşĭ, şi dintre curatorii micĭ şi dintre sătenĭ, şi am făcut o suplică la d-l protopop, şi dênsul ni-a dat insciinţare, că va eşi afară décă s'a mai împuţina din lucru. Noi am aşteptat vre-o cincĭ sĕptĕmânĭ şi apoi '-iam scris *un corespondent* şi după acela a şi eşit afară; dér cum a eşit, mai bine de nu ar fi eşit, că s'a dus la d-l preot şi s'a dus şi la curatorul mare şi la învĕţătorul şi au dires lucrul maĭ cu două ciubere de prune, mai cu două-treĭ corfe de piersecĭ dela Todor Mărginean curator, şi dela Vasilie Mărgineanu învĕţător.

Dér noi am umblat cu dreptatea precum a dis Christos către apostolĭ: sĕ nu iee în cale nicĭ pâne, nicĭ toiag, că de nimic nu vor avé lipsă. Aşa noi nu am sciut sĕ ne gătăm cu darurĭ şi am stat numai cu dreptatea. Dér décă a venit d-l Bărbat în şcólă, ni-le-a cetit tóte din suplică, şi noi pe lângă tóte am stat, dênsul însĕ tóte ni-le-a respins şi noi cu nimic nu am avut drept, batĕr d-l protopop bine a vĕdut, că învĕţătorul nu a dat nicĭ un esamen cum se cade, ba în anul acesta nu a dat de fel esamen cu copiiĭ.

Aşa, D-le Redactor! noi suntem tare necăjiţĭ, că noi nu avem simţ pentru naţiunea nóstră şi nu am esi bucuros sĕ-'ĭ facem ruşine pentru unul şi pentru doi, dér ér n'am putut sĕ nu arĕtăm lumei, cum se face la noi cu poporul.

Pavel Haneşiu.

SCIRILE DILEI.

— 2 (14) Martie.

Verificarea alegerei dela Stomfa. Ceea-ce părea de necredut, s'a întêmplat. Alegerea dela Stomfa, unde precum scim s'au sĕvîrşit atâtea nelegiuirĭ a fost verificată de către comisiunea dietală de verificare cu tóte protestările membrilor opoşiţionalĭ ai dietei. Aceştia sperau, că cel puţin comisiunea va decide a face o cercetare, sĕ se vadă, décă într'adevĕr s'au sĕvêrşit acele fărădelegĭ. Dér nicĭ măcar atâta n'a făcut şi astfel preşedintele a declarat pe candidatul guvernuluĭ Emeric Latkoczy ca deputat definitiv verificat. Deputaţii oposiţionalĭ Barabás şi Frey din comisiune au dat vot separat şi au de gând sĕ iase cu totul din comisune.

Un duel monstru. Fostul consilier ministerial Petru Kasics, care de present este în pensiune, mai de mult scrise deja diferiţĭ articolĭ şi diferite broşure volante în contra ministrului de honvedĭ, br. Fejérvary. Mierourĭ distribui Kasics printre deputaţĭ din nou o broşură, în care ridică grele învinuirĭ şi atacurĭ asupra ministrului Fejervary şi a secretarului sĕu de stat. Astfel Kasics îl numesce pe ministru „om fără patriă, fără religiune şi trădător de neam“. Spune mai departe, că Fejervary şi-a băgat soţia în casa nebunilor, cu tóte că ea nu este alienată, şi de aceea ministrul va trebui sĕ mérgă în temniţă etc. Despre secretarul de stat Gromon dice autorul broşurei, că este un gigerli, care a cheltuit milióne, şi că Gromon cu scirea luĭ Fejervary întreţine haremurĭ întregĭ, şi favoriséză pe toţĭ funcţionarii, carĭ au soţii frumóse. In urma acestor descoperirĭ scandalóse Kasics a fost provocat la duel alaltăerĭ din partea ministrului Fejervary, a secretarului de stat Gromon şi a consiliarului Schyttra. Secundanţii ambelor partide au ţinut consultărĭ, carĭ până acum însĕ n'au dus la nicĭ un resultat definitiv.

—o—

O cerere „patriotică“. Fóia guvernamentală „Kolozsvár“ din Clujiu adreséză un apel către foile germane din ţéră, rugându-le, ca sĕ nu mai scrie pe nemţesce numele oraşelor, ci pe *unguresce*; aşa d. es. sĕ nu mai dică *Raab*, ci „*Győr*“, Braşovului sĕ nu-ĭ mai dică *Kronstadt*, ci „*Brassó*“, Roşiei sĕ nu-'ĭ mai dică *Rothbach*, ci „*Verespatak*“, Sibiiului sĕ nu-ĭ mai dică *Hermannstadt*, ci „Nagy-Szeben“ etc. — Trebue sĕ aibă cineva un nas fórte gros, pentru ca sĕ cuteze a cere dela nisce foi nemaghiare, ca ele înse-le sĕ-şĭ maghiariseze numele oraşelor lor. Astfel de cererĭ se pot face numai faţă de *blăjinii* Saşĭ, carĭ prin tĕrăiturile şi îngăduinţa lor nesfîrşită au făcut sĕ crescă mereu lăcomia maghiarisatorilor, aşa că adĭ, cum vedem, li-se ia în nume de rĕu sĕ-şĭ mai scrie chiar şi numele proprii în limba lor.

—o—

Din comitatul Turda-Arieş, după cum s'a raportat în şedinţa dela 13 Martie a comisiunei comitatense, s'au dat în luna trecută 59 paşapórte pentru România, ceea ce arată, că emigrările se continuă în acel comitat chiar şi în timpul iernei. In aceaşĭ şedinţă s'a constatat, că din banii statului se dă micului oraş Turda *în fiă-care an câte un ajutor de 22,000 fl. pentru instrucţiunea poporală ungurésca.* — Vĕdĭ bine, că astfel stând lucrul, Ungurii din Turda n'au lipsă sĕ emigreze nicĭ în România, nicĭ în America. Siliţĭ de-a emigra sunt bieţii Românĭ, sĕracĭi, căcĭ ei trebue sĕ mérgă la muncă în ţerĭ streine pentru a-şĭ agonisi pânea şi zloţişorii pentru dare, căcĭ altfel n'ar avé guvernul de unde sĕ împarte miile de zloţĭ celor din neamul sĕu. De-asemenea Slovacii

---

„ia punga ceea, atuncĭ eştĭ bogată şi nu mai ai trebuinţă sĕ lucrĭ“.

„Ei! atuncĭ ar trebui sĕ mĕ scol d'aicĭ. Asta mi-e prea peste mână“, rĕspunse fata, zăcênd nemişcată.

Acésta e cea adevĕrată, îşĭ gândia bĕtrâna şi povesti Ileanei, că ea póte fi împĕrătésă, că atuncĭ n'ar trebui sĕ mai lucre nicĭ-odată, că ar avea mâncările cele mai gustóse şi hainele cele mai frumóse şi-i descrise fel şi fel de lucrurĭ ademenitóre aşa că, în sfârşit Ileana se învoi la tóte.

„Dér poruncesce îndată sĕ viă o trăsură, dise ea, pentru că eu nu mĕ mişc din loc“.

Bĕtrâna se duse şi se întórse cu trăsura cea mai frumósă din sat. Ileana fu ridicată şi aşedată în trăsură. Şi s'a adunat satul întreg sĕ o vĕdă, cum plecă. Micii copilaşĭ de şcólă îşĭ aruncau căciulile în aer şi strigau: urra! steteau în cap, alţii se învêrtiau rótă de bucuriă, pentru că credea că Ileana cu pĕrul de aur va porunci, ca de aicĭ încolo în tótă ţéra sĕ nu mai fiă şcolĭ. Bĕtrânii clătinau din cap şi nu puteau cuprinde, cum sĕ ajungă fata leneşă la cinste aşa mare.

Aşa plecă spre capitala ţĕrii, în palat, unde fu împodobită, ca sĕ o ducă înaintea împĕratului.

Ce frumósă arĕta ea în haina albă de atlas, cu mantiă de catifea roşiă şi cu corónă pe pĕrul ei auriu! S'a şi plătit sĕ se lase s'o îmbrace, ei îi şi plăcea fórte, pentru că tóte i-le îmbrăcară alţii, chiar şi ciorapii cei finĭ şi papucii micĭ cusuţĭ cu fir de aur. Când era gata, aduseră în casă un scaun cu róte, servitorii o aşedară în el şi doi harapĭ micĭ mânau scaunul prin palatul minunat până la sala cea mare a tronului, unde avea sĕ se ţină cununia. Sala acésta se numia aşa, fiind-că mai înainte stĕtuse tronul, sĕu scaunul împĕrătesc în ea. Impĕratul însĕ poruncise, sĕ ducă d'acolo scaunul împĕrătesc, pentru-că îi era prea peste mână sĕ urce scările în sus. El preferi jeţul sĕu cel comod, care era aurit întreg şi cuptuşit cu perinĭ de atlas albastru, ér la picióre cu rotile micĭ, cu ajutorul cărora îi împingeau încóce şi încolo, ca sĕ n'aibă trebuinţă nicĭ-odată, sĕ se ridice. In sala acésta şi padimentul era tras cu perinĭ, încât ţi-se părea, că âmbli pe un pat móle.

Măestrul de ceremoniă al curţii a stăruit ca la cununiă, împĕratul sĕ-şĭ pună pe cap coróna cea de aur — de obiceiŭ, el purta o căciulă comodă. Din causa asta n'avea nicĭ o voiă şi servitorii trebuiră sĕ o simţă cu toţii, pentru că pe unul după altul îi trimise la pălmuitorul cel mare al curţii, ca sĕ priméscă câte-o palmă. Impĕratul, adecă era cu mult prea leneş, de cât sĕ pedepséscă însuşĭ pe cineva. Pentru scopul acesta tocmise un om, care pălmuia, orĭ bătea, după cum porunciа împĕratul. Astădĭ toţĭ servitorii se perondau la omul acesta şi la toţĭ îi ardeau fălcile şi urechia stângă, ca focul. Măestrul de ceremoniă îşĭ împlinise dorinţa cu coróna. Atâta a şi fost totul, pentru că împĕratul n'a voit sĕ se cunune de cât în cabat şi pantofi comodĭ. Astfel stetea dênsul, cu coróna pe cap, fără voiă, jumĕtate moţăind, când étă, aduc pe Ileana înlăuntru. Dómnele de curte se ridicară în vêrful picióreler, ca sĕ pótă vedé mai bine şi tóte şopteau de-odată „o!“, şi făcură închinăciunĭ marĭ.

Impĕratul deschise niţel ochii şi apoi dormi éră numai decât.

Preotul de curte îi cunună în cincĭ minute, pentru că împĕratul îl ameninţase cu pierderea deregătoriei, décă va ţinea predică lungă. Dup'aceea îi împinseră în scaune până la masă în sala de mâncare.

Impĕratul se trezi şi începu mâncarea. Ileana credea că este în cer. Nu altă, făr' îi cădeau porumbĭ fripţĭ în gură. Minunat traiŭ!

Astfel trecea di de di — era prea fericită, cel puţin la început. Nu trecu însĕ mult şi mâncările alese începeau sĕ nu-i mai ticnéscă, nu, pentru-că ea era dedată sĕ trăéscă în aer curat şi aicĭ, nu mai eşia din palat.

De aceea propuse odată împĕratului, ca sĕ mérgă afară din palat cu trăsura. Impĕratul se făcu roşu ca sfecla de măniă şi puţin a lipsit de n'a trimis'o şi pe ea la pălmuitorul curţii.

Ileana se supĕrase, că nu i-s'a împlinit dorinţa. Ea ar fi călĕtorit bucuros la sat ca sĕ arĕte ómenilor, cât de frumósă este ca împĕrătésă.

In palat îi era urît de mórte, pentru că împĕratul nu voia s'o lase de lângă sine şi ea nu putea începe nimic ca sĕ-i trécă de urît. Mâncările cele mai scumpe, hainele cele mai frumóse, orĭ ce preţióse,

vedem, că emigréză ḑilnic la America, de unde trimit banĭ pentru a plăti dările celor rĕmaşĭ acasă. Astfel guvernul póte sĕ le facă Ungurilor sĕi darurĭ câte vrea, căcĭ sacul cu grăunţele e pe mâna lui.

—o—

Studenţii antisemiţĭ naţional-germanĭ dela universitatea din Viena au hotărît într'o şedinţă, sĕ nu mai dea satisfacţiă cu arme nicĭ unui student jidan.

—o—

Ḑiariştii din Bucurescĭ. Miercurĭ séra s'au întrunit în localul redacţiei „Constituţionalului“ raporterii ḑiarelor „Dreptatea“, „L'Indépendance Roumaine“, „Adevĕrul“, „Constituţionalul“ „Românul“, „Gazeta“, „Voinţa Naţională“, „Lumea Nouă“, „Ziua“, „[illegible]ooiul“ şi „Timpul“ şi au fondat „Sindicatul raporterilor din Capitală“. După-ce s'au votat statutele acestui sindicat, s'a procedat la alegerea comitetului şi s'au ales: delegat al sindicatului, d-l Pisani; casier, d-l Al. Ionescu; secretar, d-l I. Ighel; censorĭ, d-nii P. Macri şi Ciuculescu; membri, d-nii Sotirescu şi Urzică.

—o—

Pensionare. Majestatea Sa monarchul a acceptat rugarea de pensionare a colonelului *Alexandru Lupu* dela regimentul de infanteriă Nr. 64 şi i-a conferit tot-odată numitului colonel „crucea militară pentru merite.“

—o—

Adunarea generală a „Reuniunei române de gimnastică şi cântărĭ“ din loc se va ţine mâne, Dumineca, la 10 óre a. m. în sala de desemn a şcólelor române, ér Adunarea generală a „Asociaţiunei meseriaşilor“ se va ţiné tot mâne, în acelaşĭ local, la órele 2 p. m., asupra cărora atragem încă odată atenţiunea publicului nostru.

—o—

Falsificatorĭ de banĭ. Din Lipova se telegrafiéză, că la Maria-Radna a fost prinsă de gendarmĭ o bandă de falsificatori de banĭ. Atelierul lor de lucru era în pivniţa cârciumarului *Dobra* Ferencz. Maşina de bătut coróne s'a aflat la urloierul *Bogdan Jstván.* Amêndoi sunt arestaţĭ. Alţĭ soţĭ ai lor au fugit.

—o—

Têrgul de ţéră dela Cluşiu, ce s'a ţinut la 13 Martie n., a fost slab. Cât a ţinut têrgul de vite a nins mereu şi era o tină colosală. Cu tóte acestea vite cornute s'au dus la têrg peste aşteptare multe, cumpĕrătorĭ însĕ erau peste aşteptare puţinĭ. Óre-care trecere au avut aprópe numai boii. S'au vêndut cu totul 1485 vite cornute, 220 cai, 114 porcĭ. Părechia de boi 280—375 fl., părechia de juncĭ 120 — 160 fl., o vacă cu viţel 60—100 fl. Bucate s'au dus puţine la têrg. Preţurile s'au mai suit cu câţĭ-va crucerĭ. Grâul maja metrică: fl. 6.50—7 fl.; sĕcara fl. 6.20—6.40; cucuruzul fl. 4.50—6 fl.; ovĕs fl. 5—5.20, orz fl. 5.20—5.50.

—o—

Poligamiă. Inspectorul de fabrică Iosif Schnitzer din Budapesta s'a căsĕtorit cu *cincĭ femei*, fără ca sĕ se fi divorţat pe cale legală de vr'una dintre ele. In decursul timpului două dintre acele femei au morit. Judecătoria îl osândi pe Schnitzer pentru crima trigamiei la 11 lunĭ temniţă. Tabla întări acésta sentinţă.

—o—

Sfinţirea noului Metropolit al Bucovinei se va face a treia Dumineca după Pasci. Intârḑiarea, ḑice „Gaz. Buc.“, are a se datori episcopului Petranovicĭ, care din consideraţiunĭ sanitare nu póte sĕ întreprindă călĕtoria la Viena într'un timp schimbăcios, cum este în Martie.

—o—

Escursiunea oficerilor românĭ. D-l general Murgescu, comandantul flotilei române s'a întreţinut Joia trecută cu ministrul de rĕsboiŭ român în privinţa escursiunei, pe care oficerii românĭ de marină o vor face anul acesta pe cóstele Africei. Acéstă escursiune va dura aprópe două lunĭ.

—o—

Academia română a decis a accepta legatul defunctului Ión Agaricĭ, care i-a lăsat o moşie lângă Vaslui, cu un venit anual de 48.000 lei, pentru a înfiinţa acolo o scólă de fete şi de băeţĭ cu internat.

—o—

Saşii şi mileniul. „Deutsche Zeitung“ din Viena aducênd scirea, că Saşii voiesc la mileniu sĕ se producă înfăţişând o *nuntă ţĕrănéscă săsĕscă,* ḑice: „Acesta este un *semn fórte trist* despre aceea, cât de mult stau Saşii adĭ sub farmecul maghiarismului. Dér nu vom mai pierde nicĭ un cuvênt, vĕḑênd cum sĕ înjosesc *obiceiurile germane*“.

—o—

Intre Orient şi Occident. Guvernul român a început tratărĭ cu guvernele străine, pentru ca corespondenţa telegrafică dintre Orient şi Occident sĕ se facă *prin România,* ér nu prin Serbia cum se face acum.

—o—

Beuturĭ falsificate. Étă ce cetim în „Gaz. Ţeranilor“ din Bucurescĭ: De câţĭ-va anĭ de ḑile falsificarea beuturilor spirtóse a luat şi 'n Muntenia şi 'n Oltenia marĭ proporţiunĭ. Sĕ vinde, sub numele de ţuică, spirt de bucate amestecat cu apă şi cu esenţă. Beutura acésta este cea mai ticălósă otravă din lume pentru bieţii consumatorĭ. Trebuesc luate mĕsurĭ urgente şi generale contra acestor beuturĭ. Sunt unii de părere d'a înfiinţa imediat monopol pe beuturile spirtóse, spre a impedeca absolut fabricarea şi vênḑarea unor asemenea otrăvirĭ şi a protege astfel ţuica, care este beutură sănĕtósă şi hrănitóre. Incunosciinţăm dér pe fabricanţii de ţuică naturală şi-i invităm a ne rĕspunde şi dênşii, ce gândesc, că trebue sĕ se facă spre a sĕ combate şi desfiinţa vênḑarea ţuicei false, séu a acelui spirt amestecat cu apă şi cu esenţă?

SCIRĬ ULTIME.

Bucurescĭ, 1 (13) Martie. Ḑiarul „Epoca“ anunţă următórele: Din isvor guvernamental ni-se spune, că Escelenţa sa *ministrul Turcici a chiemat erĭ la legaţiunea otomană* pe delegaţii eforielor şcolare române din Macedonia, domnii dr. *Christovicĭ* şi prof. *Apostolescu* şi i a invitat **ca în termin de 3 ḑile sĕ plece din România.** Delegaţii macedonenĭ *părăsesc mâne capitala Bucurescĭ.*

Bucurescĭ, 1 (13) Martie. Conflictul dintre locuitorii moşiei Poiana din judeţul Dolj, şi proprietarul ei, **s'a aplanat.** Ministrul de interne *Stolojan,* care a fost în persónă la Poiana, s'a reîntors erĭ în Bucurescĭ.

Paris, 1 (13) Martie. Ambasadorul Austro Ungariei a predat astăḑĭ preşedintelui Republicei, *Faure,* din partea Majestăţii Sale Impĕratului *Francisc Iosif,* marele cordon al ordinului S-lui Stefan. Ambasadorul austro-ungar a ḑis, că este fericit a fi tălmaciul sentimentelor Majestăţii Sale şi a esprima primului funcţionar al Republicei viua mulţămire a Monarchului sĕu, pentru primirea ce i-a făcut'o.

Din Bucovina.

Cernăuţĭ, 8 Martie 1896.

De Sâmbătă în 29 Faur au început gratulaţiunile la noul metropolit *Ciupercovicĭ* şi la noul vicar general Vlad. *Repta,* şi încă nicĭ adĭ după o sĕptĕmână n'au încetat. Nu numai némurile, cunoscuţii şi amicii acestor doi dignitarĭ bisericescĭ, dér chiar duşmanii lor şi-ai némului nostru se îndésă de-a le gratula. Smal Stocki, cunoscutul rutén tînĕr, înc'a fost la gratulare; Ciuntuléc dela Sucéva a venit în numele sĕu şi al conventului monarchic, cerênd scuse de cele ce s'au întêmplat la 6 Iulie st. n. şi despre carĭ am vorbit în „*Gazetă*“. Societatea filarmonică „*Armonia*“ cu preşedintele ei i-a făcut lui Ciupercovicĭ şi lui Repta serenadă, tot aşa societatea cantorilor „*Lumina*“ cu dirigentele corului, societatea învĕţătorilor din Cernăuţĭ cu preşedintele ei, căruia i-a promis Ciupercovicĭ, că va lucra pentru îmbunĕtăţirea salarielor, comandantul regimentului 41 bucovinean cu oficerii, comandantul miliţiei teritoriale, comandantul gendarmilor şi căpitanul Catargi al corpului gendarmilor, o deputaţiune din Câmpulung, locul natal al lui Ciupercovicĭ, corpul didactic al scólei superióre de fete cu directórea Griliş, inspectorul direcţiei căilor ferate cu funcţionarii superiorĭ, deputaţia preoţilor din protopresviteria Coţmanului, Cerenuşului, Vicovilor cu protopopii în frunte, epitropia catedralei şi'a celorlalte bisericĭ din Cernăuţĭ şi suburbii.

Ḑi după ḑi curg telegrame, epistole şi deputaţiunĭ din ţéră, vin din tóte ţĕrile ortodoxe de pe la prelaţĭ cunoscuţĭ şi necunoscuţĭ. Ciupercovicĭ şi Repta le primesc şi rĕspund. De Repta nu ne mirăm, că-i om tînĕr, dér de Ciupercovicĭ om bĕtrân şi totuşĭ primesce ḑi de ḑi deputaţiunĭ şi fiă-care deputaţiune mai are şi-o rugare, şi Ciupercovicĭ ia cont şi de acésta, le promite a face, a lucra, le scie tóte pe degete şi-i cunósce pe toţĭ pe nume. La multele telegrame şi epistole, ce i-au venit din ţéră şi strĕinătate, el a rĕspuns prin cărţĭ de visite, carĭ sună: „*Arcadie Ciupercovicĭ Archiepiscop şi Metropolit al Bucovinei şi Dalmaţiei — mulţămesc cordial pentru amicala felicitare*“.

Din incidentul numirii Sale de Metropolit, Ciupercovicĭ a dat 500 fl. pentru scopurĭ filantropice, şi adecă câte 50 fl. sĕracilor din *Cernăuţĭ, Rădăuţĭ* şi *Câmpulung,* societăţii dómnelor *române,* societăţii dómnelor *rutene,* societăţii „*Lumina*“ a cantorilor bisericescĭ, societăţii *România jună* din Viena, al căreia membru onorar este, societăţii „*Scóla română*“ din Sucévă, societăţii „*copistilor*“, şi copiilor sĕrmanĭ românĭ şi rutenĭ dela scóla gr. or. din Cernăuţĭ.

Lunĭ, 9 Martie n., avea sĕ-i gratuleze protopresviteria Cernăuţilor“ şi se vorbesce, că şi alte protopresviterii din ţéră au sĕ vină în sĕptĕmâna acésta, precum şi archimandriţii dela mănăstirea Dragomirna şi Suceviţa, precum şi conventul monarchic dela Putna. La Putna de present, murind *Porumbescu,* nu este archimandrit, ci numai nemesnicul Sevescu.

Se vorbesce, că Eug. Vorobchievicĭ, preot vĕduv din Liov, (Galiţia), fiul protopopului Is. Vorobchievicĭ, profesor de cântărĭ în Cernăuţĭ cunoscut ca rutén atât tatăl, cât şi fiul sĕ se fi călugărit cu scop de-a candida ca egumen la mănăstirea Putna. Atâta ar mai trebui, ca la acest Mecca român, unde zac reliquiele lui Ştefan cel Mare, sĕ încapă egumen un rus şi încă rus înfocat, chiar de când era în seminar. Dér óre nu sunt preoţĭ românĭ vĕduvĭ, precum este Dr. Calancea din Cernăuţĭ, séu Doboş din Câmpulung séu şi alţii, ér nu tocmai un rus înfocat, care doresce a fi egumen, mâne archimandrit şi la urmă Metropolit, — asta-i jócă prin creerĭ? Staţĭ şi cugetaţĭ bine încătrău mergem, ca elementul român sĕ nu fiă periclitat din asta parte, şi de aceea sĕ se ocupe posturile de egumenĭ pe la mănăstirĭ cu Românĭ, căcĭ de altcum ne săpăm grópa singurĭ. Decĭ *caveant consules!...*

Din incidentul numirei I. P. Cuvioşiei Sale Archimandritulu consistorial Arcadie Cinpercovicĭ de Archiepiscop al Cernăuţilor şi Metropolit al Bucovinei şi Dalmaţiei, consiliul Constorial archiepiscop ort. or. al Bucovinei, în frunte cu Calinescu a dat un cercular sub Nro. 1037 dta. 19 Faur (2 Martie) a. c. arĕtând ca Ministrul de culte şi instrucţiune prin hârtia dela 27 Faur 1896 Nro. 483 a făcut cunoscut că

---

nu-i făceau bucuriă; era ca o pasĕre în coliviă. Intr'o nópte visă ea, că se află éră în satul ei la strîns de fân. Ea era harnică ca şi celelalte şi lângă ea prinţul Vesel, care îi ajuta. După ce au strîns o grămadă mare, şeḑură în fân, îi se împărţi câte un codru de pâne négră cu brânză şi le plăcea de minune... cu mult mai bine ca plăcintele din palat. Când se deşteptă Ileana, simţi mare poftă sĕ guste éră odată pâne négră, trase clopoţelul şi porunci sĕ-i aducă puţină numai de cât. Bucătarul se spăriase, auḑind porunca. Era preste putinţă, sĕ i-o împlinéscă, pentru că în tótă curtea nu găsi pâne négră.

Ileana se făcu tot mai tristă. O cuprinse un dor neastêmpĕrat sĕ lucre ceva. Nu-i era însĕ iertat... Cum s'ar fi şi potrivit lucrul cu împĕrătésa Leneş! Dorul îi alungase 'n sfîrşit orĭ-ce somn.

Făcêndu-se nópte şi dormind toţĭ din palat, Ileana, supĕrată, se puse la feréstră şi începu sĕ plângă. Intr'una din nopţĭ ḑări în curtea palatului, pe bĕtrâna, care o adusese; acésta căra lemne, pe care le mărunţise peste ḑi, le căra într'o corfă şi le aşeḑa în colţul din curte.

„O! de i-aşĭ putea ajuta“, gândia Ileana, şi gândul acesta nu-i da pace. Impĕratul tocmai horcăia, de rĕsunau păreţii... ea, aşa-déră eşi tiptil, fără sĕ fiă simţită, iute se scobori în curte şi şopti bĕtrânei: „îţĭ ajut la cărat“. Bĕtrâna se spăriă, vĕḑênd pe împĕrătésa înaintea ei. Acésta însĕ îi porunci sĕ tacă, prinde corfa cu mâna şi-i ajută sĕ care până aşeḑară tóte lemnele.

Când erau gata, şeḑură pe scările de pétră. Impĕrătésa se simţia aşa de bine, cum nu se simţise nicĭ-odată. Fómea însĕ o rĕsbise şi începu a se plânge bĕtrânei: „O, vai! ḑise acésta, n'am bucate potrivite pentru o împĕrătésă, n'am decât pâne négră, ca ómenii cei sĕracĭ“. Atuncĭ Ileana sări de bucuriă şi strigă veselă, că chiar de acésta are poftă, ceru o bucată şi muşcă din ea cu lăcomiă. Câte-va clipite dup'aceea începu sĕ plângă cu amar.

„O! sunt aşa de nenorocită! Aicĭ în palat e de tot trist... ómenii d'aicĭ n'au nicĭ o voiă. Bine era, décă mĕ duceam cu prinţul Vesel. Pe lângă el toţĭ sunt ómenĭ fericiţĭ şi îndestuliţĭ“. Acum începu ea sĕ spună bĕtrânei, cât de dragă o avuse prinţul Vesel, dér că ea n'a vrut sĕ-l ia de bărbat, fiind-că n'a vrut sĕ lucre. Astăḑĭ, scie ea fórte bine, cât de înfricoşată este viéţa trândavă; astăḑĭ bucuros s'ar duce cu el, bucuros ar lucra, dér adause cu supĕrare, nu sciu drumul, pe unde sĕ mĕ duc la el. „Il sciu io, bobocul mamei, ḑise bĕtrâna, şi ţi-l voiŭ arĕta. Ai tu însĕ şi curagiŭ destul? Drumul ăsta, e drum greu. Leneş împĕrat, tóte petrile ascuţite din împĕrăţiă, acolo a poruncit sĕ se arunce, ca nime sĕ nu pótă călca pe acel drum. Tóte petrile aceste trebue sĕ le culegĭ şi sĕ le carĭ din drum, numai după aceea poţĭ ajunge la prinţul Vesel“. Şi-o conduse pe o pórtă vechiă, ruinată şi afund în pădure, îi arĕtă drumul şi grămeḑile marĭ de piétră, carĭ sclipiău la lună. Ileana se spăriă, cu tóte acestea ḑise: „da, voiŭ face orĭ-ce, numai sĕ scap din miseria ăsta“. „Bine, adause bĕtrâna prietinesce, décă-i aşa, eu îţĭ voiŭ ajuta în fiă-care nópte. Acum însĕ, reîntórce-te în palat, ca sĕ nu bage împĕratul de sémă, că ai eşit“.

De aicĭ înainte, în fiă-care nópte, pe când dormia împĕratul, Ileana se scula şi mergea la drumul, unde o aştepta bĕtrâna. Amêndouĕ împleau apoi corfele cu pietri, pe carĭ le cărau şi le aruncau în o prăpastiă. Când arunca Ileana pietrile, buhe şi liliacĭ spăriaţĭ se ridicau şi sburau prin aer, ér jos, la fund se vedea un bălaur cu limbĭ de foc. Tremura, ce e drept, dér de lucrul început odată, nu se lăsă.

Curăţiseră deja jumĕtate drumul, când étă, dau de o pétră mare, lată, ce cuprindea tot drumul. Asta, cu tótă silinţa lor, n'o putură mişca din loc. Sĕrmana Ileana, se puse pe marginea prĕpastiei şi plânse. Bĕtrâna o mângăiă şi-i ḑise: sĕ se ducă numai şi sĕ dórmă pentru-că în nóptea următóre, cu puterĭ nouĕ vor urni-o şi pe asta din loc. Leneş împĕrat încă nu băgase nimic de sémă, ómenĭ rĕi însĕ, carĭ voiau sĕ strice împĕrătesei, îi descoperiră întêlnirile ei secrete de nópte cu bĕtrâna. La început el nu voia sĕ crédă. Totuşĭ dede poruncă, ca lângă patul ei, sĕ pună un ciubĕr mare cu apă rece de ghiaţă. Décă într'adevĕr se va scula nóptea, va trebui sĕ cadă în ciubĕr, şi scalda rece sĕ-i fiă pedépsă.

Bĕtrâna auḑise de asta, se furişă pe ascuns în cămara de dormit şi împinse ciu-

Maestatea Sa a bine voit prea graţios a numì cu prea înalta resoluţiune din 16 Faur 1896 pre Archimandritul consistorial Arcadie Ciupercovicĭ de Archiepiscop al Cernăuţilor şi Mitropolit al Bucovinei şi Dalmaţiei şi vestesce acésta venerabilului Cler, patronilor bisericescĭ, nobilimei, respectabilei inteligenţĭ şi tuturor diecesanilor.

Lumea se întrébă, de ce n'a făcut cunoscut şi despre numirea lui Repta de archimandrit consistorial, căcĭ aşa se cuvine sĕ fiă într'una, căcĭ de-odată a fost numirea. Póte ca sĕ-i facă „sânge reu lui Repta? Dér Repta adĭ este mai mare şi nu-i pasă. Aicĭ însĕ avem de observat, că Repta ca profesor de universitate nu scie cam cum merg lucrurile în consistoriu, şi n'are pe nimenĭ cine sĕ-'l învețe, decât numai pe Ciupercovicĭ. Şi Ciupercovicĭ îl va şi întroduce în tóte, căcĭ la vară Ciupercovicĭ póte va merge la scalde cum îndatinéză, şi -apoi Repta va trebuì sĕ conducă tóte, pănă atuncĭ va fi la învĕţătură şi va devenì bună calfă, ca sĕ nu-i trebuiéscă alt ajutor care'i-s'ar oferi póte din partea cuiva. Ciupercovicĭ şi Repta sunt necesitaţĭ a ţiné unul cu altul şi-atuncĭ o eră nouă se va simţi întru tóte a gendele Consistoriale, făcĕnd dreptate fie-căruia, şi nu cum era pănă nu de mult.

Călĕtorescu.

Convocărĭ.

Despărţĕmêntul *Pesteş* al reuniunei învĕţătorilor românĭ gr. or. din districtul Oradan îşĭ va ţiné adunarea a II a anului 1895/6 şcolar *Marţi a 3 dı de Pascĭ* în sala şcólei române din Fechetĕu, anume dela 9—12 a. m. şi dela 3—5 óre p. m. cu următórea:

Programa: 1) Deschiderea şedinţei prin preşedinte. 2) Apel nominal. 3) Solvirea taxelor. 4) Raportul P. O. oficiu protopopesc despre resultatul paşilor întreprinşĭ pentru încassarea restanţelor. 5) Raportul bibliotecarului. 6) Primirea lucrărilor de câte 2 cóle dela membri, carĭ n'au presentat lucrărĭ la adunarea premérsă. 7) Stîrnirea şi desvoltarea religiosităţii şi moralităţii şi întărirea caracterului religios moral. (Discusie) 8) Tractarea metodică a statutului organic. 9) Disertările eventuale sunt a se însinua presidiului cu 3 dile mai înainte de terminul fixat pentru ţinerea adunărei. 10) Constituirea despărţămêntului pe un nou period de trei anĭ conform §-lui 4 din Regulament. 11) Propunerĭ. 12) Incheiere.

La acéstă adunare sunt învitaţĭ a participa toţĭ membri despărţămêntului, precum şi alţĭ amicĭ ai şcólei.

Din şedinţa comitetului ţinută în Tileagd la 9/21, Februar 1896.

Avram Igna, preşed. desp. **Petru Vlaicu,** notariul II.

Adunarĕa generală din acest an a „Reuniunei învĕţătorilor rom. gr. cat. din comitatul Sibiiului se convócă pe Dumineca Tomii (12 April st. n.) la 9 óre în edificiul şcólei gr. cat. din Sibiiu."

La acéstă adunare se învită cu tot respectul: Onoraţii membri ai reuniunei, cum şi toţi acei P. T. d-nĭ carĭ se interesézĕ de progresul învĕţătorilor şi a şcólelor românescĭ.

Progrnmul adunării: 1.) Participare în corpore la serviciul devin. 2.) Deschiderea adunării prin preşedinte. 3.) Raportul comitetului, al cassarului şi bibliotecarului, împreună cu proectul pentru buget pe periodul următor şi celelalte propunerĭ. 4.) Alegerea unei comisiunĭ pentru înscrierea de membri noi, pentru încassarea tacselor dela membrĭ, precum şi pentru censurarea rapórtelor şi propunerilor din p. 3. 5.) *Istoricul fiă-cărei şcóle*, compus în scris de învĕţătorul din respectiva comună. 6.) Ce pretind planurile de învĕţămênt în privinţa instrucţiunei din obiectele: relegiunea şi limba maternă şi ce se póte face în faptă, de Eliă *Câmpean*. 7.) Valórea pieselor de lectură pentru cultivarea omnilaterală a elevilor, de Ioan *Popescu*. 8.) Tractarea lui *ă* şi *ĕ* la desp. III, lecţiune practică din ortografiă, de Nicolae I. *Urs* 9.) Altoirea prin împreunare, în crepetură şi în cójă lecţiune desp. IV, de George *Dănilă*. 10.) Discusiune asupra lucrărilor teoretice şi lecţiunilor practice. 11.) Raportul comisiunei censuratóre şi pentru propunerĭ 12.) Statorirea locului, timpului şi a programului pentru adunarea generală următóre. 13.) Alte propunerĭ, ce eventual s'ar ivi. 14.) Închiderea adunării prin presidiu.

Orlat, 12 Martie 1896.

Romul Simu. president. **George Săbău.** secretar I.

Literatură.

România agricolă este numele unui studiu economic fórte preţios şi interesant, în care se arată, cum este starea poporului român din România, cum sunt împărţiţĭ ţĕranii şi cum trăiesc ei: cum o mână proprietarĭ cei marĭ cu moşiile lor boerescĭ; cum o duc arêndaşii de moşii, între carĭ se află şi mulţĭ Românĭ de pe la noi, mai cu sémă despre Mocanii noştri din Săcele emigraţĭ în România este scris un capitol întreg etc. etc. Toţĭ câţĭ au cetit acéstă carte laudă pe scriitorul ei, d-l profesor Dr. George Maior, care este un bărbat cu largĭ şi seriόse cunoscinţe în trebile economice. Un esemplar costă 80 cr. şi se póte procura şi dela administraţia „Gazetei Transilvaniei".

*

In editura librăriei Nicolae I. Ciurcu din Braşov a apărut: **Istoria Patrieĭ**, în legătură cu evenimentele epocale din istoria universală, pentru şcólele poporale române, de Vasilie Goldiş, profesor. Un esemplar 25 cr.

*

Au apărut din „Biblioteca pentru toţĭ" nrii. 42—45. conţinênd frumóse poesii **„Dorurĭ şi amorurĭ"** de Alexandru Deparaţianu, partea I şi II. Sub nr. 42 şi 43 se cuprinde o preţiósă carte intitulate **„Elocuenţa română"** de d-l profesor G. Adamescu, cunoscut din mai multe scrierĭ ale d-sale în causa nóstră ardelénă In acéstă carte se cuprind discursurile mai multor bărbaţĭ marĭ din istoria Românilor şi costă 32 cr.

*

Povestirĭ de *Petra-Petrescu* à 80 cr. francate. De vêndare la administraţia nóstră.

HIGIENA.

Câte-va cuvinte despre Reumatism.

„Hic salvus erit qui perseveraverit".
(Numai cine stăruesce se póte mântui).

Reumatismul nu este altceva, decât oprirea şi nemişcarea sângelui şi a celorlalte lichide, ce circulă prin ţĕsĕtura cărnósă a corpului, a vinelor şi a părţilor musculóse. Reumatismul séu durerile de încheeturĭ este o bólă, care se găsesce rĕspândită în tot corpul, căcĭ deşi se arată la încheeturĭ, dér se póte ivi şi în alte organe, precum în muschĭ, la inimă, etc. Se numesce *reumatism*, pentru-că curge icĭ şi colea prin corpul omului, ca o undă de apă. El provine din causa rĕcelei şi în special se ivesce la cei, carĭ locuesc în case vechĭ, umede, întunecóse şi aşeḑate pe locurĭ jóse (văi).

Durerile reumatismale sunt mai vii primăvara şi tómna şi mai cu osebire în timpurile norόse şi umede; se presintă durerile mai fulgerătóre prin încheeturile corpului printr'un junghiu în sistemul muscular, cu febră (fior de frig) amestecată cu căldură, care se transmite în tot corpul, pulsul este mai des. Bolnavul are sete şi durere de cap, urina (udul) este roşiă şi mirósă greu, limba este roşiă şi simte, că gura este amară, stomacul este încuiat (nu are scaun).

Reumatismul se împarte în acut şi cronic, în parţial şi total, şi de multe-orĭ s'au vĕḑut casurĭ de reumatism ereditar (moştenit de la părinţĭ).

Causele, carĭ produc reumatismul, sunt predisposiţionile speciale, adecă sunt unele persóne, carĭ sunt aplicate de-a căpĕta reumatismul din cea mai mică causă.

Reumatismul acut este caracterisat prin durerĭ mai mult séu mai puţin vii ale articulaţiunelor (încheeturelor), cu căldurĭ şi manifestaţii de febră (frigurĭ).

Durerile sunt câte-odată aşa de tarĭ şi de marĭ, încât bolnavul este desperat, mai cu sémă în cursul nopţilor. Timpul, cât ţine reumatismul acut, este între 2 séu 3 sĕptĕmânĭ, care câte-odată se prelungesce câte două séu trei lunĭ. De multe orĭ însĕ se întêmplă, că reumatismul a trecut şi în urmă printr'o altă răcelă s'a căpĕtat din nou; atuncĭ este mult mai greu şi mai dureros. Reumatismul odată întrat în corp, cu greu se póte delătura, căcĭ la cea mai mică rĕcélă durerile încep din nou.

Deşi se scie în genere, că reumatismul este aprópe necurabil, totuşĭ câte-va medicamente folosite cu stricteţă şi cu îngrijirĭ higienice pot încât-va uşura durerile cele cumplite ale lui.

Indată ce se simte, că o persónă a căpĕtat un reumatism, fiă în orĭ-ce parte va fi, mai întâi sĕ facă o bae de aburĭ cât de lungă. Aceste băi scot multă sudóre şi dau corpului căldura pierdută în rĕcelĭ, ele nu trebue prea mult prelungite, nicĭ ridicate la o temperatură prea înaltă, căcĭ produc congestiunĭ la cap, vĕrsărĭ de sânge etc. In localităţĭ, unde nu se află stabiliment de băi cu aburĭ, bolnavul va face o bae în casă, într'un vas mare, cum este un ciubĕr cu apă caldă bine, unde va pune un chilogram de sare de bucătăriă şi $1/2$ chilogram de cenuşă, după care în urmă se va aşeḑa în bae şi va sta 20—25 minute. Pe urmă va lua în fiă-care ḑi câte-un gram de sulfat de chinină amestecat cu un gram de phenacetină, împărţit în două dose, din care se va lua una diminéţa şi una séra. Bine înţeles însĕ, că dosele chininei vor fi după etatea bolnavului.

Pentru o persónă mare se va da un gram pe ḑi; pentru tinerĭ dela 12—15 anĭ se va da 0.70 centigrame pe ḑi, pentru copii dela 8—12 anĭ se va da 0.60 centigrame pe ḑi, pentru copii dela 4—8 anĭ se va da 0.40 centigrame pe ḑi, pentru copii dela 2—4 anĭ se va da 0.3 centigrame pe ḑi, ér pentru copii mai micĭ se va da mai puţin.

Se va freca partea atinsă de reumatism la început cu alcool bun. (spirt rafinat) 500 grame pus într'o sticlă, în care se va pune 100 până la 150 grame sare mĕruntă de bucătăriă, sticla bine astupată se va ţiné la un loc călduros două ḑile, după carĭ apoi se vor freca părţile atinse de reumatism de două-orĭ pe ḑi, diminéţa şi séra, séu mai bine séra, avênd lipsă bolnavul sĕ stea la căldură.

Sĕ bea ceaiurĭ, carĭ produc sudorĭ: ceaiŭ rusesc, de florĭ de teiŭ, de flóre de soc (sambucus) de mărgăritar, séu de smeurá (fructus rubidei). Se va unge pe la încheeturile durerόse cu *balsamul opodeldoch*, ce se va lua dela farmaciă, séu va lua tot dela farmaciă balsamul Fioraventi, cu care asemenea se vor freca părţile durerόse. Ca medicament intern se va lua Salicilatul de sodă 2 grame, împărţit în patru pachete, din carĭ va lua unul diminéţa, unul pe la prânḑ, unul după améḑĭ pe la 4 óre şi altul séra când se culcă

Se va face un ceaiŭ compus din: Melisă şi florĭ de teiŭ din fiă-care câte 25 grame; florĭ de sambucus (flóre de soc) 12 grame; carĭ tóte acestea se vor pune într'un vas (o ólă) cu 120 grame apă, care sĕ fiérbă bine şi pe urmă sĕ bea la culcare acoperindu-se bine în pat.

(Va urma.)

Regulĭ higienice pentru mâncare.

Dintre 20 de ómenĭ nu mai puţin ca 19 inşĭ mănâncă peste mĕsura cuvenită. Tutora le este cunoscut, dér durere, prea puţinĭ ţin sémă de aceea, că în cele mai multe casurĭ sănĕtatea omului atêrnă dela mulţimea nutremêntului. Urmările mâncărei peste mĕsură se arată mai întâi în aceea, că omul mai multe óre de peste ḑi, până când adecă 'i se uşuréză stomacul, este moleşit atât la trup, cât şi la spirit.

Sub mâncare peste mĕsură se înţelege a mânca mai mult decât e neîncunjurat de lipsă pentru a alina fómea. Regula, de-a mânca numai atuncĭ, când omului îi e fóme, şi de-a înceta cu mâncarea, când îi cade mai bine, ar fi pentru cei mai mulţĭ ómenĭ un isvor nesĕcat de vieţă şi tăriă. Prin mâncarea prea multă se slăbesce mistuirea, ér acésta dă nascere la multe şi felurite bóle, carĭ adese-orĭ strică întreg organismul omenesc.

---

bĕrul lângă patul împĕratului. Pe când acum Ileana se ridicà, ca de obiceiŭ, şi voia sĕ ésă pe uşă, de-odată aude îndĕrĕptul ei: „pliosc!" şi un strigăt de spaimă. Impĕratul o vĕḑuse, că vrea sĕ ésă, vrù sĕ arunce cu ceva după ea, şi sĕ-o ţină în loc, era prea leneş. Din nenorocire însĕ îşĭ pierdù cumpĕna, şi fiind şi astfel greoiŭ nu se putea stăpâni, ci se rĕsturnà din pat în apa cea de ghiaţă. Astfel stetea in ciubĕr, tremura din picióre şi înghiţia la apă. Ileana se re'ntórse iute şi vrù sĕ-l scótă afară, fiind însĕ că era prea greu, nu l'a putut ridica. Ea îi strigà sĕ se misce şi el, el însĕ rĕspunse numai: „nu pot" şi se înecà.

Când ajunse Ileana la bĕtrâna, nu mai putea gâfâì de spaimă şi tótă tremura. Bĕtrâna însĕ o mângâià şi ḑise: „Acum vom mişca şi piétra cea mare, numai curagiŭ!" Şi merseră la drum şi încercară sĕ mişce piétra. Acésta de-odată începe a se mişca, ca de sine, cădù şi se rostogoli în prăpastiă cu sgomot. „Hop!" strigà o voce veselă, asta a fost grea muncă", şi în mijlocul drumului stetea prinţul Vesel şi rîdea de bucuriă vĕdênd pe Ileana. El îi povesti acum că dênsul a curăţit drumul de pietri din partea de către împĕrăţia sa. In chipul acesta se întêlniră, şi de acum voiră sĕ trăéscă tot împreună.

Intr'aceea bĕtrâna îşĭ lăpĕdà sdrenţele de pe sine, îşĭ spălà faţa curat şi mare fù mirarea Ilenei când, în locul cerşitórei urîte, vĕdù pe frumósa şi mândra împĕrătésă: Munca. Acésta însĕ o prinse prietineşce de mână şi-i spuse, că dênsa este mama prinţului şi că, de aicĭ înainte, vrea sĕ-i fiă şi mama ei.

Câtă bucuriă şi voiă bună în palatul Muncei, când prinţul Vesel întrà cu Ileana de braţ. Şi au trăit mulţĭ anĭ împreună, avênd multe prinţese micuţe cu pĕr de aur, mulţĭ prinţı micĭ cu haine de catifea şi cu nasturĭ de argint Cu toţii erau harnicĭ şi veselĭ. Şi décă câte-odată vre-unul se sătura de lucru, era de ajuns ca Ileana sĕ povestéscă cum i-a mers ei în curţile lui Leneş împĕrat, şi numai decât toţĭ îşĭ mişcau degetuţele cu atâta hărnicià, în cât gândeai, că trebue sĕ-şĭ câştige pânea de tóte dilele cu hărnicia lor.

Din: „Poveştĭ" alese de
N. Petra-Petrescu.

Dér nu este tot una, décă corpul îşĭ capĕtă nutremêntul cuvenit de mai multe, orĭ de mai puţine orĭ la ḑi. Corpurile tinere (copiiĭ) mistue mai repede şi de aceea trebue sĕ li-se dea mâncare mai adese-orĭ la ḑi, dér nicĭ-odată prea mult. Copiiĭ micĭ peste ḑi tot la douĕ óre trebue sĕ sugă, ér nóptea mai rar. Persónele tinere, necrescute încă de-ajuns, trebue sĕ capete mâncare de cincĭ, séu cel puţin de patru-orĭ pe ḑi. Cele mai multe femeĭ încă mănâncă de câte patru-orĭ pe ḑi.

Ómenii maturĭ (marĭ) nu e bine sub nicĭ o împrejurare, sĕ mănânce mai mult ca de treĭ-orĭ în ḑi, de multe-orĭ ajunge şi numai de douĕ-orĭ. Este însĕ fórte nesănĕtos de-a mânca odată pentru o ḑi întrégă.

Timpul mâncăreĭ încă hotăresce mult asupra sănĕtăţiĭ. Este potrivit, ca prânḑul séu mai bine ḑis ameḑa sĕ se ia la mijlocul ḑileĭ, adecă la amiaḑĭ. Diminéţa se ia dejunul, ér séra cina.

Obiceiul de-a mânca înainte de culcare este rĕu, pentru că stomacul mistue mai greu nóptea, decât ḑiua.

E constatat, că un fel de mâncare mai bine se consumă, decât mai multe felurĭ, cum ar fi de es. o mâncare gătită cu lapte şi altă mâncare de verdeţurĭ, precum salată, póme etc. Mâncarea cea mai simplă pentru orĭ şi cine e cea mai sănĕtósă.

Este fórte rĕu de-a se grăbi cineva când mâncă, pentru că prin aceea bucăţile de mâncare intră în stomac prea marĭ, ceea ce e stricăcios; mâncarea trebue mai întâi bine mestecată în gură şi numai după aceea înghiţită. Ómenii bĕtrânĭ, carĭ nu au dinţĭ trebue sĕ taie cu cuţitul mĕrunt ceea ce mănâncă şi tot-déuna sĕ-şĭ alégă nutremêntul cel mai uşor de mistuit. Alimentele, décă nu-s destul de mestecate în gură, slăbesc fórte tare stomacul.

Este fórte rĕu, când cine-va mănâncă în timpul când e înfierbêntat. După fiă-care obosélă mai întâi sĕ urmeze o pausă şi numai după aceea sĕ urmeze mâncarea. Cu deosebire persónelor nervóse, carĭ se iritézā prea tare, li-se recomandă tare acéstă regulă, avênd sĕ se ferescă de-a mânca mâncărĭ grele de mistuit.

Dintre tóte patimele mânia influinţézā mai tare asupra stomaculuĭ şi a ficatuluĭ; de aceea omul când e mânios sĕ nu mănânce, ci sĕ aştepte până-i trece mânia. Acésta este o regulă de căpetenia pentru de a-şĭ păstra omul sănĕtatea.

Pentru mistuire mai este rea şi grija, supĕrarea de aceea persónele, carĭ din nenorocire sunt supuse acestora, trebue sĕ trăéscă tare cumpĕtate şi sĕ mănânce bucatele cele mai uşóre de mistuit.

ECONOMIA.

Nutrirea vitelor.

I

Pe când plugarii învĕţaţĭ au ajuns aşa departe, încât au putut constata chiar şi câte chilograme de nutreţ trebue date la o vită pe ḑi, pe atuncĭ cei mai mulţĭ din plugarii noştri nicĭ nu se gândesc la statorirea unor regule pentru nutrirea vitelor, ci le nutresc mai numai aşa, după cum se nimeresce, astfel că primăvara le veḑĭ scóse din iérnă pe cele mai multe locurĭ cât se póte de slabe. Décă am întreba pe asemenea plugarĭ, că pentru ce nu hrănesc vitele mai bine peste iérnă? ei ni-ar rĕspunde: séu că trebue sĕ cruţe nutreţul, séu póte că făcêndu-şĭ glumă cu noi ni-ar ḑice: „Lasă-le sĕ mai rabde, că dór acum nu le punem la plug!“

Ei bine, sĕ întrebăm şi noi pe asemenea plugarĭ: cum va puté prospera şi cresce o vită tinĕră, care e silită sĕ rabde fóme? Cum va putea da o asemenea vacă lapte, după ce fată prin luna lui Martie, când e mai mórtă de slabă, şi cum nu s'or osteni şi n'or sta boii primăvéra cu plugul în brazdă, când se pun la arat, şi ei abia se mişcă de slabi?

La mulţĭ din economii noştri de vite nu li-ar strica sĕ fiă mai dreptĭ şi mai cu tragere de inimă pentru bietele vite! Căcĭ décă un muncitor hrănit numai cu mămăligă, fasole şi ciapă nu póte ţiné rost la lucru cu altul, căre se nutresce cu pâne, fiertură şi carne, tot aşa nu vor puté ţiné rost la lucru nicĭ vitele hrănite cu paie, mestecătură şi cocenĭ de cucuruz, alăturea cu acelea, carĭ se nutresc cu fên bun, trifoiŭ, napĭ, măzăriche, otavă séu grăunţe.

Aprópe peste tot locul vitele intră tómna bune în iérnă, cum se ḑice, şi îndată ce se aşéḑă în grajd, ba pe multe locurĭ încă nicĭ nu s'au aşeḑat, şi încep a slăbi vĕḑênd cu ochii. Pricina e, că cei mai mulţĭ din economii noştri scot vitele la câmp până când ninge, cei mai mulţĭ nicĭ nu se gândesc la aceea, că păscênd vitele tómna iérbă brumată, rĕcesc şi se cufuresc de ea; întrând ploi rĕcĭ mai îndelungate de tómnă, vitele slabe se pot umplea de păduchĭ; apoi mulţĭ nu se gândesc, că óre mai găsesc vitele tómna în câmp atâta mâncare, cât sĕ pótă trăi, séu că sunt silite sĕ se hrănéscă din grăsimea adunată în trupul lor peste vară?!

Tot cam aşa se întêmplă şi în privinţa nutrireĭ în grajd. Cei mai mulţĭ din economii noştri de vite pun un preţ deosebit pe mulţimea şi nu pe bunĕtatea nutreţuluĭ. De aceea vitele la părere se îndópă bine, dér aceea îndopare puţin le folosesce.

Inainte de a trece la o descriere mai amĕnunţită a feluritelor nutreţe, vom arĕta la acest loc pe scurt, cum e împărţit stomacul vitelor rumegătóre.

Vitele rumegătóre îşĭ au stomacul lor împărţit în patru părţĭ mai însemnate, şi anume în: burtă, bonet, ghem şi rînză.

Nutreţul abia muiat în gură, cu scuipat séu bale, intră în burtă care este partea cea mai mare din lăuntrul vitelor şi servesce ca un magazin al nutreţuluĭ mâncat. Aci se înmóie mai bine, se încrcesce şi dospesce puţin, şi după o óră-dóuă intră în bonet (despărţitor), unde se împarte în porţiunĭ şi se întórce érăşĭ în gură, care rumegă, adecă tócă mĕrunt de a doua-óră nutreţul mâncat. O vită mare se ḑice, că mişcă de câte 40 de orĭ fălcile în direcţiune orisontală, până când rumegă o porţiune (bol) de nutreţ.

Nutreţul rumegat nu mai intră apoi în burtă, ci în ghem (mógână), unde se începe mistuirea în înţelesul strins al cuvêntuluĭ, care se mai continuă apoi în rînză şi maţe. La miei şi viţei, până sug, numai rînza e mai desvoltată, şi conţine o materiă, care închiagă laptele.

Porţiunile de nutreţ aduse în gură se numesc bolurĭ; ele nu se pot aduce în gură decât când vita e în odihnă. De aceea vedem cu deosebire la plug, că îndată ce stau boii puţin în capul loculuĭ séu pe brazdă, încep a rumega.

Sciind acésta, plugarul trebue sĕ lase tot-déuna boilor câte douĕ-treĭ óre de odihnă la améḑĭ, când sunt la plug, ca ei sĕ pótă avé timp de ajuns nu numai pentru mâncare, ci chiar şi pentru rumegare, căcĭ pot ei sĕ fiă cu burta plină de nutreţ şi totuşĭ sĕ nu aibă nicĭ un folos de el, décă acela nu e rumegat.

Nutreţul cel mai bun şi tot-odată şi cel mai uşor de mistuit este iérba; acésta încă cu cât e mai tînĕră cu atât e mai nutritóre. De aceea în lunile de primăvară, în Aprilie şi Maiŭ, vitele află cea mai bună iérbă la păşunat, şi odată se dereg şi îngraşă, ér după-ce iérba mai îmbĕtrânesce, conţine tot mai multă materiă lemnósă, prin urmare nu mai are aşa putere nutritóre ca mai înainte.

S'a constatat, că o sută chilograme de iérbă din luna luĭ Maiŭ conţin 80 chgr. de apă, 8 chgr. materiĭ zăhăróse, 6 chgr. materii uscate, 4 chgr. alburiă (albuş), 1 chgr. grăsime şi 1 chgr. sărurĭ. Când vitele se nutresc cu iérbă, cu deosebire primăvara, nu prea beau multă apă, fiind-că iérba crudă, după cum am vĕḑut, conţine apă destulă. Iérba crudă e cel mai bun nutreţ şi pentru viţei, când aceştia încep mai întâiŭ a mânca.

Pe liveḑile naturale, unde cresc tot felul de ierburĭ, vitele află un nutreţ mai bogat, ca pe cele măestrite, unde în de-obşte se sĕmĕnă numai un fel de iérbă, precum e trifoiul şi luţerna.

Trifoiul, luţerna şi napii de zăhar, conţinênd mai multă materiă zăhărósă, ajută fórte curând la formarea muşchilor séu a cărniĭ.

POVEŢE.

Cum se pot învia florile veşteḑite? Florile veşteḑite se pun într'un vas cu apă fierbinte aşa, ca cotorul florilor sĕ fiă a treia parte în apă. Când apa din vas se va rĕci, florile vor învia şi vor fi érăşĭ frumóse ca înainte. După aceea se taie partea cotorului, care a fost în apă, şi apoi flórea se aşaḑă în apă próspĕtă rece.

*

Cum se apără paserile cântăreţe în contra moliilor? Paserile cântăreţe mai ales nóptea sunt atăcate de molii orĭ alte insecte micuţe, carĭ se aşéḑă pe piciórele paserilor. Un mijloc fórte bun contra acestor insecte periculóse paserilor este, că séra se pune în colivia pasereĭ un petec de postav alb şi diminéţa se pot vedea pe el insecte, carĭ sunt fórte micuţe şi carĭ peste nópte se adunaserĕ pe acel petec.

*

Ce e de făcut, când se otrăvesce cineva? Décă cineva s'a otrăvit cu arsenic sĕ i-se dea un mijloc ca sĕ vomese. Décă nu este farmaciă la îndemână, atuncĭ cercăm cu apă caldă, în care punem o linguriţă mică de sare prăjită pe foc. De acésta apă se bee cel otrăvit cât de multă. Décă apoteca e aprópe, sĕ cumpere în grabă *iper-cacuanha* séu *rădĕcină de vomat*, de care se dă celui otrăvit tot la 10 minute câte un gram. Când cineva s'a otrăvit cu *coclealā* (rugină de pe vasele de aramă) sĕ bea *apă multă cu zahàr şi albuş de ou*. La inveninarea cu *leşiă* sĕ bea *oţet* orĭ *must* [illegible] *lămâie* (citrónă) mestecat cu a[illegible]. Când cineva se otrăvesce cu *bureţĭ veninoşĭ* orĭ cu plante, atuncĭ se iau 25 centigrame de *piatră acră* în 100 grame apă şi se ia tot la 10 minute câte o lingură. Décă cineva e muşcat de vr'un *şerpe veninos*, rana trebue *suptă* cu gura, dér buzele sĕ nu fiă crepate, şi apoi sĕ se ungă mereu cu spirt de *sulmiac* (sal amoniacum).

*

Cum se póte treḑi un om, care a fost aprópe de a se îneca? Mai întâiu îl desbrăcăm şi îl ştergem ca sĕ fiă sbicită bine pielea. Il punem apoi pe aşternut cu faţa în jos şi cu o mână sub cap, ér piciórele sĕ stea în sus. In chipul acesta apa, ce a pĕtruns în plămânĭ se scurge. Apoi îl gâdâlim cu ceva la nas, şi ţinem sĕ miróse ceva tare.

*

Cum se póte aduce la viéţă un om care a fost aprópe sĕ îngheţe? Omul aprópe îngheţat trebue mai întâiu dus într'o casă rece, unde desbrăcându-l încet ca sĕ nu i-se frângă membrele îngheţate, îl acoperim cu zăpadă, aşa că numai gura şi nasul sĕ-i rĕmână descoperite, apoi îl frecăm mereu. Décă nu avem zăpadă, atuncĭ îl învălim într'un vestmênt ud, séu îl punem într'un vas cu apă rece, încât numai capul sĕ-i rĕmână afară. Se frécă apoi cu un ştergar muiat în apă rece. Cercăm apoi a-l face sĕ rĕsufle. După-ce omul dă semne de viéţă şi după ce îşĭ póte mişca membrele, atuncĭ îl ducem într'o odaiă mai căldută, şi aci îl culcăm sub un aşternut rece, apoi îl frecăm bine cu haine calde şi odaia o încălḑim bine.

Menelik, femeile sale şi curtea sa.

Tótă lumea îşĭ îndréptă privirile aḑi spre Abessinia, unde a suferit o aşa mare întrângere corpul de espediţiune italian. De-odată se intereséză toţĭ de Abesinienĭ şi găsesc că domnitorul lor Menelik, care a pus la góna óstea generalului Baratieri nu este numai aşa un sĕlbatic de despreţuit, ci este un adevĕrat principe învestit cu tóte puterile. Reşedinţa de faţă a lui Menelik se chiamă Addis-Abala. Intreg oraşul e locuit de ómenĭ ai curţii, funcţionarĭ şi servitorĭ. Trupele Impĕratului (acest titlu îl pórtă domnitorul Abesinienilor) sunt bine armate şi echipate. Francia, Anglia şi Italia le-au vêndut puscĭ. Italia, se înţelege, mai de mult.

Când nu e bătae, Menelik se scólă de diminéţă şi urmat de toţĭ favoriţii şi sluşbaşii sĕi, trece prin stradele palatului. O umbrelă mare şi roşie se pórtă asupra capului sĕu, şi după acésta umbrelă de departe cunosc toţĭ, că se apropiă domnitorul. După ce se visitéză mai multe lucrătóre unde se reparéză puscile şi unde se fac scule de aur, el se întórce érăşĭ la palat şi îşĭ ia dejunul. Zosurĭ de piper berberic, în care înótă bucăţĭ de carne, sunt mâncarea de căpetenia a Abesinienilor. Ca beutură se pune pe masă un fel de bragă. După dejun Menelik dă audienţe şi presidéză tribunalului. Celălalt timp se folosesce spre recreare. Negul Menelik este creştin şi trăesce în monogamiă, adecă are numai o soţiă. Dér acésta numai oficial. Impĕrătésa Taitu e bătrână şi Menelik iubesce douĕ Abesiniene tinere, cărĭ stau în fruntea bucătăriei împĕrătesei. Cronica scandalósă a curţii abesiniene spune, că şi Impĕrătésa îşĭ rĕsbună pentru necredinţa soţului ei.

In Europa se crede, că femeile abesiniene ar fi urîte, din contră însĕ ele sunt adese fórte frumuşele, faţa lor este aprópe aşa de deschisă ca a Creolelor. Taitu mai ales e aprópe de tot albă şi pentru ca acésta sĕ bată şi mai mult la ochĭ, împĕrătésa se încunjură tot cu Negre. Numai soţului ei i se pare privirea prea întunecată.

Menelik este cel mai civilisat din ţéra lui. In tabĕra lui totdéuna se află o staţiune telegrafică; chiar şi un telefon au trebuit sĕ-i se facă. El este credincios tradiţiilor strămoşilor sĕi şi tot-odată condus de ideile cele mai moderne, setos după progres şi cultură. Menelik e de 45 anĭ, faţa lui e palidă, încadrat de-o barbă négră, dintre limbile Europene vorbesce rusesce binişor, dér el iubesce pe toţĭ Europenii şi îi tracteză cu multă politeţă. Se vorbesce, că de curênd Menelik a dat or-

din, că gazetarilor italienĭ, carĭ au fost prinșĭ pe câmpul de bătaie să li se dea drumul. „Aceștĭ ómenĭ soriu“, dise el, „și scrisórea e dumnedeiéscă“. Menelik, décă Italia va voi, e gata să încheie pace. Ar fi cea mai mare noroc̦ire a lui și este dorința lui cea mai ferbinte, ca Abesinia să fiă civilisată europenesce.

Glume.

Corb la corb... O biată femeiă trăia rĕu de tot cu bărbatu-sĕu, că era bețiv tare și avea arțag la beție; ér când nu era beat om sucit de tot.

S'a gândit, săraca, ce sĕ facă, și a încercat tot ce i-a trecut prin gând, dér de géba le-a făcut pe tóte, că n'a folosit nimic.

La urma urmelor hai sĕ ducă o lumînare la biserică și sĕ o pună la Domnul Christos, rugându-l sĕ-i îndrepteze bărbatul ca sĕ mai aibă și ea o di bună, că nu mai putea răbda.

A cumpĕrat lumânarea și a pornit spre biserică.

Pe drum se întâlnesce cu o cumătră, care o întrébă:

— Dar încotro, cumătră?

— Ia mĕ duc la biserică cu lumînarea asta.

— La ce?

— Sĕ o pui la Domnu Christos, că ştiĭ ce m'am gândit.

Şi îi spuse ce plănuise.

Dér cumătră-sa de colo:

— Fugĭ, cumătră, nu i-o duce lui Domnu Christos, mai bine du-o Maichii Precestei, că e femeie și te-a pricepe, dér lui Domnu Christos la ce?...

El e bărbat; tu nu știi că corb la corb nu-șĭ scóte ochii?

Călendarul sĕptĕmânei.

MARTIE. are 31 dile. GERMĔNAR.

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	3 Sf. Eutrop. Vab.	15 M. Longin
Lunĭ	4 C. p. Gherasim	16 Henrieta
Marțĭ	5 4 Sf. M. Conon	17 Gertruda
Mer.	6 S. 42 martirĭ	18 Alecsandru
Joi,	7 M. Vas. și Efrem	19 S. Iosif
Vin.	8 C. p. Teofilact.	20 Niceta, Eug.
Sâm.	9 † S. 40 de M. d. S.	21 Benedict

Prețurile cerealeor din piața Brașov.

Din 13 Martie st. n. 1896

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta austr. fl.	cr.
1 H. L.	Grâu cel mai frumos	5	90
"	Grâu mijlociu	5	50
"	Grâu mai slab	4	80
"	Grâu mestecat	3	20
"	Sĕcară frumósă	3	80
"	Sĕcară mijlociă	3	50
"	Orz frumos	3	20
"	Orz mijlociu	3	—
"	Ovĕs frumos	2	50
"	Ovĕs mijlociu	—	—
"	Cucuruz	3	40
"	Mălaiu	5	—
"	Mazĕre	5	50
"	Linte	6	80
"	Fasole	6	30
"	Sĕmênță de in	8	—
"	Sĕmênță de cânepă	5	80
"	Cartofĭ	—	80
"	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită	—	42
	Carnea de porc	—	48
	Carnea de berbece	—	—
	Sĕu de vită próspĕt	21	—
100 kil.	Sĕu de vită topit	32	—

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 9 Martie de 20364 capete, la 10 Martie au intrat —.— capete și au eșit 653, rĕmânênd la 11 Martie un numĕr de 19,711 capete.

Se notéză marfa: unguréscă veche, grea dela —.— cr. până la —.— cr. marfă ungurésc̆ă tineră grea dela —.— cr. până la —.— cr., de mijloc dela 46.— cr. până la 47.— cr. ușóră dela 44.— cr. până la 45.— cr.

Marfă țărănéscă grea dela —.— până la —.— cr. de mijloc dela —.— cr. până la —.— cr. ușóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Marfă sêrbéscă, grea dela —.— cr. până la —.— cr. Transito, mijlociă grea dela —.— cr. până la —.— cr. transito ușóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Bursa de Bucurescĭ

din 11 Martie n. 1896.

Valorĭ	Do-bênda.	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.- Oct.	$102.\frac{1}{2}$
Renta amortisabilă	5%	" "	$99.\frac{7}{8}$
" " (Impr. 1892	5%	Ian.--Iul.	$99.\frac{3}{8}$
" " din 1893	5%	" "	$98.\frac{3}{8}$
" " 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	$96.\frac{1}{2}$
" " (Impr. de 32. $\frac{1}{2}$ mil.	4%	Ian.-Iulie	$86.\frac{1}{4}$
" " (Impr. de 50 mil.	4%	" "	$86.\frac{3}{4}$
" " (Imp. de 274 m. 1890	4%	" "	$87.\frac{1}{4}$
" " (Imp. de 45 m. 1891	4%	" "	$86.\frac{3}{4}$
" " (Im. de 120 iul. 1894	4%	" "	$86\frac{3}{4}$
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai- Nov.	$101\frac{1}{2}$
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	287.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.--Iul.	$96.\frac{3}{4}$
" " " din 1884	5%	Mai- Nov.	—.—
" " " din 1888	5%	Iun.- Dec.	—.—
" " " din 1890	5%	Mai- Nov.	$97\frac{1}{4}$
Scrisurĭ fonciare rurale	5%	Ian.-Iulie	92 —
" " urbane Bucurescĭ	6%	" "	$100\frac{1}{2}$
" " " "	5%	" "	88 —
" " " Iașĭ	5%	" "	$80.\frac{3}{4}$
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	" "	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult div. fr. 12.81	500	150 v.	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	într. v.	1584.
Banca agricolă	500	150 v.	196.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	410.—
Naționala de asig. ult. div. 43 lei	200	" "	423.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	" "	—.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	" "	213.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	" "	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	" "	106.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	—.—
" " " " 2 em. u. d. 0	100	" "	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	300	" "	—.—
„Bistrița“ soc. p. f. hârtii 30 %	1000	" "	—.—
Societ. p. const. de Tramways	200	" "	—.—
20 francĭ aur			20.05

SCOMPTURĬ:

Banca naț. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg	$4\frac{1}{2}$%
Casa de Depunerĭ	$5\frac{1}{2}$	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	5%	Elveția	$3\frac{1}{2}$%

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 11 Martie n. 1896.

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănățenesc	80	7.—	7.10
Grâu dela Tisa	80	7.05	7.15
Grâu de Pesta	80	7.—	7.10
Grâu de Alba-regala	80	7.—	7.10
Grâu de Bácska	80	7.10	7.20
Grâu ung. de nord	80	.—	.—

Sĕmința vechĭ orĭ nouĕ	soiul	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	6.45	6.50
Orz	nutreț	60—62	4.80	5.—
Orz	de vinars	62.64	5.25	5 90
Orz	de bere	64.66	6.—	7.—
Ovĕs		39.41	6.10	6.45
Cucuruz	bănăț.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	78	.—	.—
Cucuruz	"	—	.—	.—
Hirișcă	"	—	—.—	—.—

Prețul pe 100 chilograme.

Producte div.	Soiul	Cursul dela	până
Sem. de trif.	Luțernă ungur.	31.—	37.—
—	transilvană	—.—	—.—
—	bănățénă	—.—	—.—
"	roșiă	28.—	30.—
Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	55.—	55.50
"	dela țéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	45.50	46.—
"	afumată	—.—	—.—
Sĕu		—.—	—.—
Prune	din Bosnia în bațĭ	13 25	13.75
"	din Serbia în sacĭ	11.50	12.50
Lictar	slavon nou	16 —	16.50
"	bănățenesc	15.—	15.50
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoșĭ	unguresci		
"	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
"	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
"	Drojdiuțe de spirt	—.—	—.—

Cursul la bursa din Viena.

Din 13 Martie 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.20
Renta de coróne ung. 4%	98.95
Impr. căil. fer. ung. în aur $4\frac{1}{2}$%	124.—
Impr. căil. fer. ung. în argint $4\frac{1}{2}$%	102.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.40
Bonurĭ rurale ungare 4%	96.80
Bonurĭ rurale croate-slavone	97.—
Imprum. ung. cu premii	160.75
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	145.—
Renta de hârtie austr.	100.95
Renta de argint austr.	101.05
Renta de aur austr.	122.40
Losurĭ din 860	148.50
Acții de ale Băncei austro-ungară.	1000.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	418.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	380.—
Napoleondorĭ.	$9.57\frac{1}{2}$
Mărcĭ imperiale germane	59.—
London vista	120.70
Paris vista	$47.87\frac{1}{2}$
Rente de coróne austr. 4%.	101.40
Note italiene.	43.55

Cursul losurilor private

din 11 Martie 1896

	camp.	vinde.
Basilica	7.20	7.40
Credit	201.—	203.—
Clary 40 fl. m. c.	53.50	—.—
Navig. pe Dunăre	136.—	140.—
Insbruck	27.—	28.—
Krakau	26.50	27.—
Laibach	22.—	23.—
Buda	61.75	62.75
Palffy	58.25	59.25
Crucea roșie austr.	18.75	19.25
dto ung.	11.—	11.60
dto ital.	11.75	12.50
Rudolf	25.—	26.—
Salm	68.50	69.50
Salzburg	27.—	28.—
St. Genois	72.50	73.—
Stanislau	43.—	45.—
Trieitine $4\frac{1}{2}$% 100 m. c.	147.—	151.—
dto 4% 50	70.—	74.—
Waldstein	55.—	58.—
Sêrbescĭ 3%	34 50	34.75
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	124 50	125.—

Cursul pieței Brașov.

Din 14 Martie 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.50	Vênd.	9.54
Argint român.	Cump.	9.45	Vênd.	9.50
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.55	Vênd.	9.58
Galbenĭ	Cump.	5.60	Vênd.	5.65
Ruble rusescĭ	Cump.	1.24	Vênd.	1 28
Mărcĭ germane	Cump.	58.90	Vênd.	59.05
Lire turcescĭ	Cump.	10.76	Vênd.	10.90
Scris. fonc. Albina 5%		101.40	Vênd.	101.25

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Nr. 3783/1896.

PUBLICAȚIUNE

pentru stabilirea dării după venitul chiriei caselor pe anii 1896—1898.

După părerea Onoratei Direcțiunĭ financiare c. ung. din loc mulțĭ proprietarĭ de case a fasionat pentru localurile, ce le folosesc însă-șĭ chirii ieftine pe anii 1896—1898 și anume pentru locuințe, magasii, etc. de aceea cu ordinațiunea din 3 Martie a. c. Nr. 7507/896 a decis a se constata valórea chiriei prin o visitare oculară a localurilor.

Se provócă toțĭ proprietarii de case din Cetate, Scheiu, Brașovul-vechiu, Blumĕna, la carĭ se va presenta, începênd dela 16 Martie a. c. între órele 2—6 p. m., comisia, constătătóre din un funcționar al On. Direcțiunĭ financiare c. ung. și un funcționar al oficiului orășenesc, a-le da întrare liberă spre a visita localurile.

PUBLICAȚIUNE.

Bunurile societăței fost. grănițierĭ din Teiuș, prin sentența judecătorescă ajunsă în putere de drept sunt a se împărți între îndreptățiți — spre a se putea efeptui acésta împărțire. — **Se caută cumpĕrătorĭ la 2 morĭ** (à 3 petri una) estimate cu **28,000 fl.** ambele situate în comuna mare Tövis (Teiuș) precum și la **2 case** estimate cu **1500 fl.**

Amatorii se caută a întra la învoială cu comitetul fost. grănițierĭ din Teiuș, comit. Albei-Inferióre spre ale putea obținea. 934,2—5

